"Hristos, boier, iartă totul. A şti să ierţi, a şti să dăruieşti, a şti să uiţi... Hristos nu numai că *iartă*, dar şi *uită*. La diavolul-contabil nu încape nici ştersătura cea mai mică. Hristos, dintr-o dată, şterge un întreg registru de păcate. Odată iertat, nu mai eşti sluga păcatului şi fiu de roabă; eşti *liber* şi *prieten* al Domnului."

N.STEINHARDT

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL VII,
Nr. 3/75
Martie
1997

16 pag. - 2000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

RECUPERAREA MODELULUI ARISTOCRATIC

Unul dintre marile dezechilibre sociale pricinuite în mod voit de comunişti şi neo-comunişti, vreme de o jumătate de veac, a fost şi *criza modelelor autentice*: morale, intelectuale, comportamentale. Personalităţile (şi categoriile sociale) cu adevărat "exemplare" (sub un aspect sau altul) au fost fie decimate, fie alungate, fie marginalizate; locul lor a fost luat de nişte pseudo-modele de import sovietic, croite după criterii ideologice şi populiste: "ilegalistul", "activistul de partid", "stahanovistul" etc. – toţi oameni de extracţie joasă ("origine sănătoasă"), analfabeţi sau semi-analfabeţi, adeseori purtători ai unor complexe ancestrale, plini de tupeu şi dornici de parvenire, făcându-şi din "grosolănie" o virtute sau o voluptate. Această "pleavă ridicată de revoluţie" (mai ales după 1947) a fost deşănţat mediatizată, dar s-a impus şi în planul vieţii imediate, prin forţa contextului social; asemenea "tovarăşi" au devenit "model" şi "ideal" pentru masele anonime, inclusiv sub aspect comportamental. Protocolul clasic, bunele maniere, distincţia, eleganţa – şi, în general, orice formă de rafinament – au ajuns să fie receptate nu doar ca un balast inutil, dar şi ca nişte relicve "burghezo-moşiereşti", incompatibile cu imaginea elementară a "omului nou". Dacă până prin anii '70 a mai supravieţuit totuşi, pe alocuri, un discret respect neoficial al vechilor modele, ulterior, după falimentul generaţiilor ce-şi primiseră prima educaţie înainte de bolşevizare, bădărănia "omului nou" a cunoscut un triumf aproape general. Acesta este poate aspectul cel mai organic al "lipsei de civilizaţie" pe care orice străin educat o resimte în ţările fostului "lagăr socialist".

După 1989, această stare de lucruri şi-a arătat, pe fondul unei libertăţi neaşteptate, efectele aproape monstruoase. Şapte ani din istoria României au fost irosiţi numai pentru că electoratul majoritar a refuzat să se recunoască în opoziţia anticomunistă, handicapată, chipurile, de mofturi "burgheze" sau "aristocratice" (ah, *papillon*-ul d-lui Raţiu!); mânecile suflecate şi bâtâielile tovărăşeşti ale Ion Iliescu, laţele asudate ale lui Gheorghe Dumitraşcu, limbajul suburban al anumitor oficine de presă sau grupuri parlamentare legate de vechiul regim – toate acestea (şi altele asemenea) au părut garanţia perpetuării unor rânduieli (dar şi a unei mentalităţi) "întrate în sânge". Mineriadele au fost ultima expresie violentă a sălbăticiei naţionale pe care a promovat-o regimul comunist (şi pe care au încercat s-o exploateze, fără nici un fel de scrupule, avortonii lui post-decembrişti).

În acest context, Maiestatea Sa, Regele Mihai I al României, a fost receptat ca un fel de simbol odios al ordinii "anti-proletare", al acelei aristocraţii diabolizate propagandistic, pe care cetăţeanul abrutizat (dar mulţumit de sine) n-o poate suporta. **Din punctul de vedere al maselor manipulate**, Regele era un tiran lacom şi "străin de ţară", căruia i se atribuiau aprioric calcule şi intenţii dintre cele mai josnice (şi, bineînţeles, mai absurde): readucerea "moşierilor", revendicarea tuturor "palatelor" şi "domeniilor" (ca să-şi mărite şi să-şi înzestreze fetele "pe spinarea poporului"!) etc., mergându-se până la ideea fixă de "vânzare a ţării"... (N. Steinhardt: "... încredereą e prima calitate a boierului şi cavalerului, bănuiala fiind, dimpotrivă, trăsătura fundamentală a şmecherului. *Gentleman*-ul e cel care – până la proba contrară – are încredere în oricine şi nu se grăbeşte, avid, să dea crezare defăimărilor... La şmecheri şi la jigodii reacţia numărul unu e întotdeauna bănuiala, iar neasemuita satisfacţie – putinţa de a şti că semenul lor e tot atât de întinat ca şi ei" – *Jurnalul fericirii*, ed. 1991, p. 101). **Din punctul de vedere al puterii neocomuniste**, Regele era, înainte de toate, "oglinda" în care ea îşi vedea dezvăluită neşlefuiala şi impostura istorică.

Astăzi, Regele ilegal detronat poate reveni nestingherit în propria-i ţară, încă geloasă pe jalnicul ei "paradis republican". Nu are de luat, ci de dat. Nu vine să-şi revendice tronul, moşiile şi castelele; dar poate aduce sigur, prin familia regală şi prin anturajul ei, *modelul comportamental aristocratic* de care ne-am înstrăinat. Maiestatea Sa poate şi trebuie să fie simbolul adevăratei "boierii", pe care un N. Steinhardt i-o atribuia şi lui Hristos Însuşi (*Nihil sine Deo*), ca şi tuturor creştinilor adevăraţi: "Situaţia de creştin e totuna cu statutul de aristocrat. De ce? Pentru că îşi are temeiul în cele mai «senioriale» însuşiri: libertatea şi încrederea (credinţa). Ce este nobilul? Mai presus de orice, un om liber. Ce înseamnă credinţa? Încredere în Domnul, *deşi* lumea e rea, *în ciuda* nedreptăţii, *în pofida* josniciei, *cu toate că* de pretutindeni nu vin decât semnale negative. Cuvintele lui Tolstoi (în *Anna Karenina*, scena alegerii mareşalului nobilimii din gubernie): «De aceea suntem nobili, ca să avem încredere»..." (*ibidem*, p. 102).

Adevărul creştin şi **proximitatea aristocraţiei** pot şi trebuie să fie temeiurile definitivei noastre **de-bolşevizări**. Numai aşa putem nădăjdui la schimbarea dezastruoasei "imagini" pe care România o are astăzi în lume.

Răzvan CODRESCU

Eminescu e sechestrat şi trecut la maculatură! pag. 5

Homo europaeus pag. 9

Mesajul Papei Ioan Paul II către *mass media* de pretutindeni pag. 16

TRANSPARENȚĂ sau EXHIBIȚIONISM?

În capitolul introductiv la **Istoria Partidelor Național, Țărănist și Național Țărănist**, publicată în anul 1963 la Madrid (Editura Carpații), autorul - Pamfil Șeicaru - relatează trei situații ilustrative pentru viața parlamentară în democrația României interbelice. Le reproducem aici, pentru că ele pot servi drept termeni de comparație cu activitatea parlamentară din România de astăzi.

"*Românii* - scrie Pamfil Șeicaru - *au pasiunea politică, în care ideile joacă un rol foarte redus. În dezbaterile Camerei, ca și în presă, chestiunile personale înflăcărau discuțiile, stârneau pasiunile, dar vâlvătaia nu dura mult, se potolea repede. Controversa ideilor lăsa însă Camera goală; indiferenți, deputații preferau să-și continue discuțiile la bufetul Camerei. Îmi amintesc că Istrate Micescu* [asasinat în temnița de la Aiud - n.n.] *a rostit unul dintre cele mai frumoase discursuri ce au fost pronunțate la tribuna Camerei, după război, în fața unei incinte aproape goale. Luase cuvântul la discuția reformei învățământului, susținând necesitatea accentuării studiilor clasice. Cunoscător al literaturii eline și latine cum puțini erau în România, Istrate Micescu ridicase nivelul dezbaterii, înnobilase tribuna Parlamentului. Admiratorul lui Cicero, pasionatul lector al lui Sofocle și Tucidide, pe care îi citea în original, expusese avantajele învățământului clasic cu atâta convingere încât fraza căpătase o cuceritoare căldură. Cei treizeci de deputați prezenți erau cuceriți, ca și stenografii, fericiți că nu mai erau obligați să înregistreze toate prostiile de fiecare zi.*

Profesorul Ion Petrovici [condamnat la ani mulți de temniță de regimul comunist - n.n.], *orator de maioresciană eleganță, îmi mărturisea că simțea o mare greutate vorbind la tribuna Camerei, deoarece încerca să învingă indiferența deputaților față de o dezbatere ridicată la un nivel mai înalt. Istoricul N. Bănescu dădea discursurilor o formă academică, ferindu-se de tot ce ar fi putut să pară o chestie personală; bineînțeles că nivelul ridicat al dezbaterii nu prezenta nici un interes, pentru simplul motiv că majoritatea deputaților, ca în orice Cameră democrată care se respectă, nu aveau pregătirea necesară ca să poată participa la dezbatere. În timp ce profesorul Bănescu vorbea, un deputat, căruia i se păruse că a înțeles pe orator, a găsit necesar să intervină; întreruperea lui se potrivea ca nuca în perete. N. Bănescu s-a mulțumit să spună: «Sancta simplicitas!», repetând vorbele lui Ian Huss, care, de pe rug, a văzut o femeie aducând și ea un braț de vreascuri, să ajute la arderea ereticului. Un deputat șăgalnic a șoptit la urechea întrerupătorului: «Ce taci? Nu auzi că te-au înjurat de mamă pe latinește?». Aprins la față de mânie, candidul reprezentant al poporului s-a ridicat, replicând: «Mă înjuri pe latinește, eu te înjur pe românește!». Și a urmat consacrata înjurătură de mamă".*

Zadarnic am încerca să găsim printre figurile care populează actualul Parlament al României personalități de talia lui Istrate Micescu, Ion Petrovici sau N. Bănescu. S-ar părea că prototipul parlamentarului de astăzi este *"candidul reprezentant al poporului"*, creionat în textul de mai sus. Ușurința cu care mânuiește *"gama de înjurături neaoș românești"* ne face să ne gândim că el a fost multiplicat printr-un proces de clonare *avant la lettre*, devenind Corneliu Vadim Tudor, Adrian Păunescu, Gheorghe Dumitrașcu și toți ceilalți deputați și senatori care îngroașă rândurile PDSR, PRM și PUNR, făpturi create în laboratoarele ideologice ale regimului comunist. Dar aceasta numai la nivelul aparențelor, căci deputatul prezentat de Pamfil Șeicaru, *"când și-a dat seama că fusese păcălit și că se găsea într-o situație ridicolă, a ieșit rușinat din incintă; multă vreme nu a mai îndrăznit să participe la ședințe"*. Or sentimenul de rușine nu este câtuși de puțin apanajul numerosului contingent de parlamentari proveniți din rândurile fostului Partid Comunist Român.

Rușinea presupune existența unui fond moral în care ierarhia valorilor reale nu a fost alterată. Ea se instalează ca o stare penibilă de jenă, provocată de conștiința săvârșirii unei greșeli. Asemenea procese sufletești sunt însă străine politicienilor proveniți din rândul nomenclaturii comuniste. Cât timp foștii activiști de partid au deținut puterea politică, lipsa lor de rușine s-a manifestat ca aroganță. Când însă, în urma scrutinului din noiembrie 1996, au devenit partid de opoziție, lipsa lor de rușine a îmbrăcat forma *"nerușinării agresive"*. O atitudine ilustrată de modul în care s-a desfășurat ședința de anulare a decretului prin care regimul comunist retrăgea Regelui Mihai I cetățenia română. Cu acel prilej, *"senatorii"* Corneliu Vadim Tudor și Gheorghe Dumitrașcu s-au dezlănțuit ca niște huligani, cu complicitatea zgomotoasă a tovarășilor de clan.

*

Pentru politicienii actualei opoziții, tribuna Parlamentului este un spațiu de afirmare incomod, deoarece, oricât de săracă în idei este actuala activitate parlamentară, luările de poziție și intervențiile trebuie să aibă totuși un temei doctrinar. Or temeiul doctrinar, atât al partidului lui Ion Iliescu (PDSR), cât și al susținătorilor săi, C.V.Tudor (PRM) și Gh. Funar (PUNR), este marxismul de factură sovietică. O ideologie care poate fi practicată discret când deții puterea executivă, dar nu mai poate fi susținută, pe față, în climatul politic al lumii contemporane. Vă imaginați ce reacții s-ar produce, atât în țară, cât și în străinătate, dacă Ion Iliescu ar îndrăzni să susțină, de la tribuna Parlamentului, superioritatea agriculturii colhoznice și a industriei socialiste. La această situație se adaugă faptul că, de regulă, în sistemul democratic, intervențiile opoziției sunt sortite, din capul locului, eșecului. Chiar dacă argumentele invocate de un reprezentant al opoziției sunt realmente temeinice, ele nu au nici o șansă să fie recunoscute ca atare. Disciplina de partid și opacitatea intelectuală a celor mai mulți *"aleși ai națiunii"* face ca adevărul să se încline în fața intereselor partidului majoritar.

Dar ceea ce i-a determinat, în ultimă instanță, pe politicienii partidelor de opoziție să caute o altă cale de afirmare decât calea parlamentară, este slabul ecou pe care îl au în opinia publică dezbaterile din Camera Deputaților și din Senat. Așa se explică preferința lor pentru comunicarea directă cu opinia publică, folosind în acest scop televiziunea. Ca nicăieri în lume, la noi, mai întâi televiziunile particulare (PRO TV, ANTENA 1 și TELE 7 abc), urmate apoi de cele trei canale ale televiziunii naționale, s-au transformat în adevărate tribune politice de la care, în văzul întregii națiuni, sunt proferate atacurile opoziției împotriva actualei guvernări. În fața acestei situații, reprezentații puterii, pentru a nu rămâne mai prejos, nu au avut de ales și s-au adaptat acestui procedeu *sui generis* de confruntare politică, expunându-și ideile și motivându-și acțiunile tot în public, pe ecranele televizoarelor. În arena acestor pasiuni și dispute politice, mediatizate pe micile ecrane, și-au făcut neîntârziat apariția și *"politologii"* din tagma lui Silviu Brucan, urmați de comentatorii politici ai principalelor cotidiene centrale.

Fără îndoială că în sistemul democratic *"transparența"* este imperios necesară. Alegătorul - *"suveran de o zi"*, așa cum îl denumește Pamfil Șeicaru - are dreptul să fie informat de ceea ce fac, sau nu fac, cei pe care i-a votat. Dar ceea ce se vede astăzi, la noi, pe ecranele televizoarelor, nu mai este transparență, ci **exhibiționism**.

În statele în care democrația este un sistem consolidat de organizare a societății, rețelele de televiziune exercită asupra emisiunilor o anumită cenzură, bazată pe considerente morale și de decență, fără ca această cenzură să fie privită ca o încălcare a libertății de expresie. La noi, însă, *"nerușinarea agresivă"* a unui Corneliu Vadim Tudor sau Adrian Păunescu este lăsată să se dezlănțuie în voie, ca și cum ar face parte din normalitatea vieții noastre politice. După cum tot ca *"nerușinare agresivă"* pot fi calificate atacurile veninoase la adresa valorilor tradiționale românești, atacuri care abundă, de pildă, în emisiunile "cultural-muzicale" ale d-lui Iosif Sava.

Am menționat mai sus că la exhibiționismul politic practicat pe scară largă pe toate canalele de televiziune participă din plin și comentatorii politici ai principalelor cotidiene centrale. Nemulțumiți parcă de spațiul redus oferit de publicațiile la care sunt angajați, dintr-un impuls de sorginte narcisistă, se bulucesc să apară și pe ecranele televizoarelor. În acest context, două cazuri mi se par semnificative.

Primul este Ion Cristoiu, până deunăzi patronul și comentatorul politic al cotidianului *Evenimentul zilei*. Dincolo de articolele de fond, frecventele sale participări la comentarea pe micul ecran a principalelor evenimente politice se pare că i-au creat conștiința că ar fi un adevărat Walter Lippman al scenei politice românești. Cât de subțire este însă, în realitate, capacitatea sa de a înțelege și a participa la frământările prin care trece România, după evenimentele din decembrie '89, se vădește din accesul de sinceritate conținut în articolul prin care-și anunță demisia de la conducerea cotidianului menționat: *"Mă număram - și nu mi-e rușine s-o recunosc - printre cei ce credeau că socialismul va dura o veșnicie"*. Pentru definirea statului moral și politic al fostului condeier din presa comunistă, aceste cuvinte sunt definitorii. Orice comentariu este de prisos.

Cel de-al doilea caz semnificativ se numește Cristian Tudor Popescu. Personaj aparent mai rasat decât omologul său de la *Evenimentul zilei*, redactorul-șef de la cotidianul *Adevărul* se detașează într-o oarecare măsură de restul colegilor săi de breaslă. Totuși, C.T. Popescu nu este nici pe departe ceea ce ar trebui să fie un veritabil îndrumător al opiniei publice. L-am surprins, de curând, în două ipostaze diametral opuse. În prima, purta un dialog cu generalul de poliție Costică Voicu, recent debarcat de la conducerea IGP. Vestimentația arborată la această discuție era una semiproletară. Cât privește tonul folosit, era acela al unui anchetator de profesie, nu al unui ziarist. O postură ce i se potrivește mai bine decât postura de mentor politic.

În cea de a doua ipostază, purta o discuție pe tema monarhiei cu senatorul Alexandru Paleologu. Tocmai apăruse în *Adevărul* editorialul intitulat *România - primii pași pe calea regală*, în care se căznea să demonstreze că *"regimul monarhic este opusul democrației"*. Cu prilejul acestei întâlniri, altă vestimentație, impusă de prestigiul interlocutorului: costum, cămașă albă și cravată. Și totuși, în ciuda naturaleții cu care senatorul Al. Paleologu a abordat discuția, redactorul-șef nu și-a regăsit dezinvoltura din întâlnirea cu polițistul Costică Voicu. C. T. Popescu și Costică Voicu făceau parte din aceeași lume; Alexandru Paleologu aparținea alteia. Dar ca totuși să poată participa la discuție, și-a amintit de o imagine dintr-un *science-fiction* american, în care, dintr-o navă cosmică, coborau baroni și conți, purtând pe umeri mantii de cavaleri medievali... Voia ca prin această "remarcă" să susțină ideea anacronismului instituției monarhice!

Am încercat să-l înțeleg pe acest tânăr ziarist, nu lipsit de anumite calități. Ajutorul în această încercare mi l-a dat chiar el, în cadrul unei ședințe de exhibiționism exercitat în fața camerelor de luat vederi: *"Nu cunosc nimic din presa interbelică"*. Așa fiind lucrurile, înțeleg de ce nu-și poate stăpâni umorile republicane, de inspirație marxistă: îi lipsesc rădăcinile. Și pentru ca esența problemei să fie pe deplin înțeleasă, l-aș invita să-și dea osteneala și să citească articolul cu titlul *Monarhie sau republică? Cearta controverselor*, apărut în *România liberă*, sub semnătura lui Victor Clonaru, în aceeași zi cu articolul său antimonarhic. Poate astfel va înțelege că a nu avea rădăcini este o infirmitate.

GABRIEL CONSTANTINESCU

Regretăm că, începând din această lună, suntem nevoiți să dublăm prețul în lei al revistei noastre. Un abonament pentru trim. II (aprilie-mai-iunie) va costa 7000 lei (în acest preț fiind incluse și cheltuielile de expediție).

Sperăm că cititorii noștri fideli ne vor înțelege și de această dată și că vom reuși să depășim împreună dificultățile fără precedent ale "perioadei de șoc" (ce afectează mai ales instituțiile și publicațiile cu caracter cultural-religios).

&

Scumpirea severă a serviciilor poștale ne creează mari dificultăți în expedierea abonamentelor externe. De aceea, ne adresăm din nou acelor abonați din străinătate care nu și-au achitat încă abonamentele pe anul 1997, rugându-i să urgenteze expediția sumelor corespunzătoare, devenite vitale în contextul actual.

Le mulțumim anticipat celor ce vor avea bunăvoința să ne sprijine și de-a lungul acestui an.

REDACȚIA

DOMNUL PETRU CREȚIA ȘI "LEGIONARUL DE 1, 65"

Sunt foarte puțini oameni capabili să slujească adevărul împotriva intereselor, resentimentelor și ereziilor lor. Iar d-l Iosif Sava nu este unul dintre aceștia, mai ales când este vorba de stabilirea adevărului cu privire la Mișcarea legionară.

În interesantele și instructivele sale "Serate muzicale" de sâmbăta, domnia-sa aduce în studioul Televiziunii, de cele mai multe ori, personalități de marcă ale vieții noastre culturale ori politice, reușind, împreună cu acestea, să încânte publicul larg, nu numai cu descifrarea tainelor și farmecelor Euterpei, dar și cu interesante (și, de cele mai multe ori, pertinente) discuții pe marginea unor aspecte sau probleme ale culturii în genere.

În ultimul timp, însă, caracterul muzical al seratelor d-lui Sava a devenit parcă subsidiar, acestea transformându-se în tot atâtea prilejuri de conversație amiabilă, între amfitrion și invitații săi, pe teme de cultură, istorie și chiar politică la ordinea zilei. Nimic rău în toate acestea, principial vorbind. Numai că d-l Iosif Sava are o obsesie: Mișcarea legionară și "oribilele crime" legate de numele ei. Face ce face și, invariabil, ajunge la acest subiect (uneori fără nici o legătură cu tematica sau mersul general al discuțiilor). Și aceasta nu pentru a-l trata obiectiv și a încerca stabilirea vreunui adevăr istoric, ci numai pentru a se ralia șirului de detractori și calomniatori ai acestei mișcări îndelung diabolizate. Insidios și cu o abilitate demnă de o cauză mai bună, domnia-sa face tot posibilul (și de regulă reușește) să-și impună punctele de vedere, atât publicului neavizat, cât și interlocutorilor, smulgându-le acestora declarații denigratoare la adresa legionarismului, chiar dacă uneori evident circumstanțiale...

Omenește, îl înțeleg pe d-l Sava, pentru că, într-adevăr, Mișcarea legionară a avut în programul ei, la vremea respectivă, și o componentă "antisemită". Era o atitudine conjuncturală, pentru că – nimeni nu poate nega – România interbelică, printre alte probleme grave, a avut-o și pe cea evreiască (însuși Carol II, marele adversar și asasin al legionarilor, declarase, în mai multe rânduri, că "problema evreiască" este cea mai gravă dintre problemele țării). Este firesc ca d-l Sava, cetățean român de origine evreiască, să nu poată rămâne, în acest punct de vedere, un analist obiectiv. Dar domnia-sa merge mult prea departe în exagerările cu privire la istoria legionară și chiar la "pericolul legionar" ce ar exista în România de azi, căutând să diabolizeze cu orice preț o mișcare autohtonă care, altminteri, n-a fost mai radicală decât, spre exemplu, s-a dovedit a fi sionismul...

Înverșunarea d-lui Sava împotriva Mișcării legionare este cu atât mai nedreaptă cu cât, în nici una dintre emisiunile realizate de domnia-sa, nu a fost pusă serios problema comunismului, a oribilelor și mult mai numeroaselor crime și atrocități săvârșite de acesta, cu toate că amintirea lor e mai proaspătă, iar consecințele mult mai adânci. Ba chiar, ori de câte ori vreun interlocutor încearcă să aducă discuția asupra comunismului și teribilelor sale crime și abuzuri, d-l Sava face imediat apel la "conciliere", la "înțelegere", la "iertare", sau schimbă pur și simplu subiectul, ajungând, în cele din urmă, tot la "holocaust' și la "crimele legionare"...

La una dintre seratele de luna trecută, d-l Sava l-a avut ca invitat pe distinsul clasicist și remarcabilul om de cultură Petru Creția. Am urmărit cu deosebit interes discuția dintre cei doi (atât pentru problemele abordate inițial, cât și pentru faptul că d-l Petru Creția este o mai veche cunoștință a mea), până în momentul în care aceasta a alunecat spre subiectul obsesiv al d-lui Sava: Mișcarea legionară. Mărturisesc că atunci interesul mi-a scăzut brusc, știind oarecum dinainte ce șabloane resentimentare aveau să urmeze. La un moment dat, m-a frapat însă o afirmație a d-lui Creția; vrând să exprime într-o manieră cât mai plastică nivelul intelectual și cultural al veteranilor legionari rămași în viață, domnia-sa i-a numit, cam așa: "acești indivizi de 1, 65 m."... Mărturisesc că această caracterizare sarcastică și generalizatoare m-a durut. Nu pentru că d-l Creția n-ar fi avut, într-o anumită măsură, dreptate, ci pentru suficiența malițioasă cu care mi s-a părut că a spus-o.

Pe d-l Creția îl cunosc demult, de pe vremea studenției. Aș putea spune că am fost chiar colegi; nu de facultate, dar de serie, dânsul fiind pe atunci student la Filologie clasică, iar eu la Istorie. Ne întâlneam destul de des, mai cu seamă în sala de lectură a bibliotecii Facultății de Litere, de unde studentul Creția era nelipsit. Probabil că dânsul nu-și mai amintește, dar de câteva ori am schimbat și unele impresii, în împrejurări pe care le voi preciza mai jos.

Era în perioada în care regimul comunist, înstăpânit deja în principalele sectoare ale societății românești, începuse și ofensiva de cucerire a lumii universitare, în primul rând a studențimii. Reforma învățământului din 1948 barase accesul "elementelor burgheze" în facultăți, favorizându-i, în schimb, pe cei cu "origine socială sănătoasă", astfel că, din punctul de vedere al rezistenței în fața tăvălugului comunist, calitatea lumii studențești scăzuse simțitor. Grupul nostru, al celor "nebuni", care ne încăpățânam să rezistăm totuși, se micșora cu fiecare zi. Unii dintre noi au fost arestați, iar alții au plecat să se alăture mișcării de rezistență din munți. N-au lipsit nici cei care ne-au părăsit pur și simplu, nemaifiind dispuși să riște, mai ales că riscul era, într-adevăr, foarte mare. În aceste condiții, cei rămași ne-am hotărât să ne organizăm, pentru a ne continua activitatea anticomunistă în cea mai strictă conspirativitate. Erau multe de făcut. Strângeam ajutoare pentru grupurile care deja activau în munți, întrețineam relații cu persoane de încredere, pentru a avea unde să-i adăpostim și să-i ascundem provizoriu pe cei urmăriți de Securitate, încercam să refacem o rețea de trecere clandestină a frontierei, pentru a-i scoate din țară pe cei în primejdie iminentă de a fi arestați, supravegheam și îndrumam, ca niște colegi mai mari, activitatea Frățiilor de Cruce (care au mai supraviețuit o vreme prin unele școli și licee din Capitală) și, nu în ultimul rând, urmăream să depistăm și să atragem de partea noastră noi membri, din rândul celor ce ar fi corespuns anumitor exigențe necesare și s-ar fi arătat dispuși să ni se alăture. Această din urmă activitate era extrem de delicată și de anevoioasă, deorece necesita mult tact și răbdare, iar, pe de altă parte, implica o mare doză de risc. Cei vizați în acest scop aveau mai întâi să fie temeinic verificați, supravegheați, "tatonați", spre a ne da seama dacă se putea investi în ei deplină încredere. Îmi amintesc că, la un moment dat, printre cei vizați de noi s-a numărat și studentul Petru Creția. Nu-mi mai amintesc cine pusese ochii pe dânsul, dar printre cei însărcinați să și-l apropie și să-l cultive m-am numărat și eu. În acest scop, l-am abordat în mai multe rânduri și am schimbat cu dânsul unele impresii, ca să-mi dau seama cum simte și ce gândește. Cum lucrurile erau însă într-o fază incipientă, discuțiile noastre n-au depășit sfera banalului sau a generalului. Între timp, evenimentele precipitându-se (nu-mi mai aduc aminte exact din ce motive), "racolarea" sa a rămas suspendată. Dacă am fi perseverat și am fi reușit să-l câștigăm de partea noastră ("nebunie" de care, la vremea aceea, ar fi fost poate capabil), atunci cultura românească ar fi avut astăzi un cărturar de excepție mai puțin (o spun fără nici un fel de ironie), căci ar fi împărtășit și dânsul soarta celor intrați în închisori, rămânând, ca și aceia, "de 1, 65 m.". Dacă totuși nu s-a întâmplat așa, iar d-l Creția a avut șansa "să crească" până la impunătoarea statură de azi, ar trebui (*s-ar cădea*) să înțeleagă că acest lucru n-ar fi fost cu putință dacă atunci, în acele momente de cumpănă, *altcineva* nu ar fi suferit și nu ar fi murit în locul dânsului. "Căci cei cuminți n-ar face rod nici unii/ De n-ar muri în locul lor nebunii"...

Și ar mai fi cazul să înțeleagă și altceva, anume că mulți dintre acești "pigmei" (legionari sau nelegionari), opriți din evoluția lor firească, au reușit, totuși, "să se împlinească" pe alte planuri (al caracterului, al curajului, al onoarei etc.), cu mult chiar peste 1, 90 m. (ca să folosim etalonul *sui generis* al d-lui Creția), viața și martiriul lor anonim constituind, după cum observa un publicist mai tânăr, "singurul nostru certificat de onoare istorică într-o jumătate de veac de dezastru național".

Demostene ANDRONESCU

CAVALCADA

de Radu Gyr

În viiet larg de mare trapăt,
pe armăsari de-aramă grea,
gonind s-ajungă păn' la capăt,
înalți trec mâna pe plăsea,
atâția trec și răd cum schioapăt
în urma lor pe gloaba mea,
în urma lor cu gloaba mea.

Galopul lor înghite poște,
potcoava sparge cremenea
sau scoală smârcuri să mă-mproște
cu smoală putredă și rea,
căci m-au lăsat cu-atâtea poște
în urma lor pe gloaba mea,
în urma lor cu gloaba mea.

Nu-i poticnește-n drum nici sele,
nici răni nu spală la cișmea,
nici munții nu le țin perele...
Eu cad în fiece vâlcea,
las zdrențe-n fiece scaiete
și trec încet pe gloaba mea,
în urma lor cu gloaba mea.

Și cele cum fug buimace
spre nicăieri, spre nimenea,
se-nfundă drumul în bălțoace
și cade primul ins din șea...
Pe lângă smârcu-n care zace,
eu trec la pas pe gloaba mea,
'naintea lui cu gloaba mea.

Și-apoi pe rând încep să cadă;
le sună zarva tinichea...
Eu n-am nici zale, n-am nici spadă,
dar cred într-un crâmpei de stea...
Și-apoi, când corbii prind să roadă,
mai leg o rană c-o basma
și trec încet pe gloaba mea,
'naintea lor cu gloaba mea.

SANSELE VIITORULUI - VIITORUL SANSELOR

Capitalul de simpatie şi încredere dobândit de România cu prilejul alegerilor din noiembrie trecut, folosit cu abilitate şi rapiditate, ar putea constitui un auxiliar foarte preţios în eforturile de integrare a ţării în NATO şi în organismele economice europene. Pe lângă atuurile geostrategice, dovada unei reale schimbări de regim politic va fi în măsură să contribuie, dublată de o reformă autentică (radicală, de structură), la reducerea decalajului care separă România de ţările a căror intrare în structurile euro-atlantice constituie deja o certitudine. Din păcate, însă, cu calificativul de "insuficient", România s-a situat prea multă vreme pe ultimul loc, alături de Bulgaria, între candidatele estice la integrarea în Uniunea Europeană. Nesiguranţa cooptării noastre în "primul val" al accesului în NATO se va mai menţine, chiar dacă Domnul Jacques Chirac, recent oaspete al Bucureştiului, s-a declarat "avocat" al intereselor româneşti pe lângă "mai marii" aliaţei occidentale şi cu toate că din partea ţărilor "de gintă latină" vin încurajatoare semne de susţinere a intereselor româneşti.

Continuă să rămână o realitate regretabilă faptul că România se confruntă nu numai cu moştenirea unei situaţii economice şi sociale dezastruoase, întreţinute de un climat moral la fel de catastrofal, ci şi cu adversitatea nedisimulată a vecinilor de la Răsărit şi Miazănoapte. Dacă Rusia rămâne consecventă în atitudinea ei de ostilitate faţă de extinderea spre Est a NATO, nici Ucraina nu se află mai prejos în privinţa obstrucţionării "pe toate fronturile" a intereselor româneşti. Situaţia este cu atât mai delicată cu cât această ţară, în urma dezmembrării URSS, este principalul beneficiar teritorial, prin dobândirea unor vechi ţinuturi româneşti (cu întindere şi poziţie geostrategică deloc neglijabile) supuse cândva raptului sovietic, prin prevederile Pactului Molotov-Ribbentrop.

Chiar dacă au fost ulterior retractate, afirmaţiile preşedintelui ucrainean Leonid Kucima, conform cărora ţara sa are "relaţii foarte bune cu toţi vecinii, mai puţin cu România", trădează preocuparea responsabililor politici de la Kiev în privinţa apărării şi menţinerii avantajelor teritoriale şi strategice dobândite de pe urma imperialismului expansionist al fostei Uniuni Sovietice. Precizarea are o ţintă foarte concretă: cum accesul în alianţa nord-atlantică este condiţionat şi de bunele raporturi ale pretendenţilor cu vecinii, România se află, în cazul de faţă, în situaţia de a trebui să accepte şantajul Ucrainei cu privire la conţinutul şi data semnării tratatului bilateral, socotit în multe cercuri politico-diplomatice ca fiind indispensabil accesului nostru în NATO.

Privind starea lucrurilor în context geopolitic şi geostrategic mai larg, dar şi în perspectivă, se conturează cu claritate necesitatea evidentă şi obligatorie a bunelor raporturi româno-ucrainiene. Fie că va accede în primul val, fie că nu va intra (niciodată, Doamne fereşte!) în NATO, România nu poate ignora natura legăturilor cu cel mai mare şi mai puternic vecin al său. Constituirea şi întreţinerea unor bune relaţii cu Ucraina sunt obligatorii. Numai că cedarea în faţa şantajului, ca şi cantonarea într-o atitudine prin care România s-ar afla atât în imposibilitatea de a mai putea oferi vreo speranţă românilor ameninţaţi cu slavizarea, cât şi de a mai pune în discuţie consecinţele Pactului Molotov-Ribbentrop, rebuie evitate cu orice preţ.

Pe de altă parte, există pericolul ca de nedorita, dar posibila "cădere" a Ucrainei să profite Rusia, spre a readuce sub controlul şi influenţa ei foştii sateliţi din Europa centrală şi de Est, chiar dacă nu în totalitatea lor. Or, consolidarea independenţei Ucrainei este, în cele din urmă, garanţia posibilei retrageri de pe Nistru a Armatei a 14-a a Rusiei. Faptul ar veni în sprijinul direct al ieşirii de sub dominaţia rusească a Basarabiei. Eliminarea de pe teritoriul acesteia a unui avanpost al Kremlinului, cu contribuţie interesată ucraineană, este garanţia slăbirii influenţei ruseşti din acest spaţiu românesc. De aici ar decurge consolidarea unei reale neatârnări faţă de Răsărit şi înlesnirea orientării Basarabiei spre întărirea fireştilor sale legături cu România, spre o efectivă integrare româno-română.

Din păcate, însă, după alegerile prezidenţiale din decembrie trecut, dinspre Chişinău nu ne vin semne dătătoare de prea mari speranţe. Forţele naţionale româneşti şi mişcarea unionistă sunt copleşite de reafirmarea pe scena politică basarabeană a vechii nomenclaturi comuniste. Nu numai că noul guvern conservă peste jumătate din vechii componenţi ai echipei Sangheli, dar însuşi primul ministru - Ion Ciubuc - provine din rândurile demnitarilor comunişti afirmaţi în "vremurile de glorie" ale "RSS Moldoveneşti" (la fel ca şi noul alesul preşedinte, P. Lucinski). Dacă se ţine cont de faptul că imperiile nu sucombă odată cu destrămarea lor, ci supravieţuiesc prin nostalgicii măririlor apuse, aceştia continuând să deţină cârma şi să decidă soarta părţilor desprinse din trunchiurile căzute, revenirea la normalitate este deocamdată foarte dificilă, dacă nu cu desăvârşire imposibilă.

Faptul că România a pierdut şapte ani buni, în care s-ar fi putut realiza multtrâmbiţata "reformă", se explică şi prin aceea că, după "epoca Ceauşescu" a existat, ca o continuare structurală a acesteia, "regimul Iliescu". În Basarabia, lucrurile mai stau cu nimic mai bine. Dimpotrivă, desprinderea de trecut se face cu şi mai mare greutate decât în dreapta Prutului; inerţiile sunt infinit mai mari, iar moştenirile stăpânirii ruseşti şi ale regimului bolşevic au avut urmări schiloditoare. Criza economică şi mai ales cea politică sunt foarte profunde, cu efecte devastatoare pe fondul moral atât de alterat de ateismul ideologic şi de dominaţia străină.

Nomenclatura veche a fost parţial înlocuită şi completată cu... nomenclatura şi mai veche. Grăitor în acest sens este cazul lui Dumitru Moţpan, liderul Partidului Democrat Agrar din Moldova, părintele conceptului de "Moldovă Mare", care îl înlocuieşte pe P. Lucinski (după alegerea acestuia ca preşedinte) la conducerea Parlamentului de la Chişinău. În acest fel, forţele românofobe au mai câştigat o poziţie politică de prim rang.

În actuala stare a lucrurilor, nu mai poate surprinde pe nimeni că autorităţile de la Chişinău privesc spre Răsărit la fel ca odinioară, că reforma este în impas la toate nivelurile, că în agricultură continuă să domine kolhozul, iar peste Ilie Ilaşcu, întemniţat de duşmanii de moarte ai neamului românesc şi ai ideii de reîntregire naţională, ceaţa indiferenţei şi a uitării se aşterne tot mai de nepătruns. Vizita din februarie trecut la Moscova a preşedintelui P. Lucinski (întreprinsă nu doar în scopul vizitării celor doi fii stabiliţi în capitala Rusiei şi a nepoţelului de doi ani ce poartă numele bunicului, conform postului de radio BBC) a avut drept principal scop "strângerea legăturilor tradiţionale cu Rusia". Cât despre legăturile naturale şi fireşti cu România, ele nu par să constituie o adevărată preocupare, decât în măsura în care pot fi împiedicate... Aşa se poate explica şi soarta cărţilor trimise din Ţară, spre a împlini cât de cât nevoia de slovă românească, dar care ajung în grămezile de maculatură destinate retopirii şi transformării în carton. (Vezi textul reprodus de noi din ziarul "Ţara"). Nesemnat continuă să rămână şi "Tratatul de fraternitate româno-român", tot aşa cum continuă să rămână pe Nistru Armata a 14-a rusească, a cărei retragere, după afirmaţiile lui B. Elţîn, va avea loc atunci când... "vor fi întrunite condiţiile" (?!).

Revenit în forţă la cârma Rusiei, după îndelungata absenţă "motivată medical", B. Elţîn se arată hotărât nu numai în a infirma zvonurile şi speculaţiile cu privire la starea sănătăţii sale, dar şi în ceea ce priveşte imprimarea unei noi dinamici politicii ruseşti. Declaraţia preşedintelui rus, conform căreia "încercarea de creare a unui sistem de securitate european, fără a se ţine cont de Rusia, este sortită eşecului", se circumscrie unei logici elementare. Boris Elţîn are cu atât mai mult dreptate cu cât SUA, principala forţă NATO, s-au dovedit mereu, în cursul istoriei, a fi fost partenerul Rusiei. Între nevoia de a contracara potenţialul şi influenţa Germaniei şi preocuparea de a menaja interesele ruseşti, SUA întreprind acele acţiuni menite să conserve şi să consolideze propria poziţie de lider mondial. Din nefericire, cea mai mare parte a opiniei publice nu realizează priorităţile politicii mondiale. Grav devine atunci când nici liderilor politici lucrurile nu le sunt prea limpezi...

Şi totuşi, cu toate adversităţile, şansele României de regăsire de sine şi de integrare euro-atlantică sunt reale. Cu condiţia stabilităţii interne şi a desprinderii efective de trecut. Prin înfăptuirea unei reforme autentice, şansele sporesc, cu atât mai mult cu cât în Balcani se menţin (ba chiar se înmulţesc) tensiunile şi cu cât armata rusă pare a da tot mai evidente semne de slăbiciune, dacă nu chiar de dezintegrare.

Consecinţe pozitive în direcţia "schimbării de imagine" în străinătate poate avea şi recentul act reparatoriu întreprins de Guvernul Ciorbea, prin care a fost anulată fărădelegea comisă de către regimul comunist din România, aservit ocupanţilor bolşevici, de retragere samavolnică a cetăţeniei române a M.S. Regelui Mihai I. Dar reparaţia va rămâne doar parţială, dacă nu se va proceda şi la anularea actului săvârşit în aceeaşi manieră, prin ameninţare şi şantaj terorist, la 30 decembrie 1947, precum şi a tuturor fărădelegilor regimului comunist. Înlăturarea unei grave şi flagrante injustiţii, nu doar în scopul îmbunătăţirii "imaginii" externe, dar şi pentru triumful însuşi al adevărului, legii şi moralei, este în măsură a se constitui într-un semnificativ pas pe calea spre reala şi necesara reconciliere naţională.

Regăsirea de sine a poporului român se anunţă posibilă şi se va putea înfăptui doar pe calea adevărului repus în drepturi, prin renaşterea tradiţiilor naţionale şi creştine.

Nicolae POP

O amintire de care nu suntem vrednici: harta României Mari

Sub masca "patriotismului moldovenesc",

EMINESCU e sechestrat şi trecut la maculatură!

La Combinatul de Carton din localitatea Dobrogea au fost aduse tone de cărţi noi, pentru a fi nimicite!

Când ieşi din Chişinău, pe traseul auto în direcţia Tighinei, la câţiva kilometri după Sângera, neînsoţit de nici un indicator rutier, este un drum la dreapta: urci dealul şi te pomeneşti într-un sătuc-orăşel cu dulcele nume Dobrogea, rebotezat de colonizatorii ruşi Dobruja. Aici, lângă Dobrogea, încă acum vreo două decenii, a fost înălţat un gigant al industriei moderne, vestitul Moldcarton, una dintre cele mai mari întreprinderi de profil din Europa.

Înzestrat cu cele mai avansate tehnologii, combinatul face minuni, prelucrând ziare şi cărţi vechi, deteriorate de scurgerea timpului (altfel zis - materie primă, maculatură) conveierul vrăjitor produce carton de cea mai înaltă calitate, care concurează cu mostrele de producţie similară existente pe piaţa mondială.

La acest Combinat de Carton din orăşelul Dobrogea se prelucrează nu numai maculatură. Aici ajung şi donaţiile de carte românească trimise din Ţară şi sechestrate ilegal la frontiera moldovenească de pe râul Prut.

Când ne-a fost comunicată această ştire, am crezut că la mijloc e o exagerare. Or fi, mi-am zis, nişte cărţi citite şi răscitite de mii de cititori, distruse de vreme, cărţi care, în pofida celebrităţii titlurilor şi autorilor (sau poate, chiar în virtutea acestui fapt!), au ajuns a nu mai fi bune nici de anticariat sau de muzeu, darămite de lectură. Opera literară poate fi nemuritoare, hârtia pe care e tipărită - nu. De aceea, judecând la modul pragmatic, nu găsesc nimic tragic în noţiunea de maculatură. O fi telefonând, mi-am zis, o fire sentimentală, care a confundat viaţa spirituală a operei cu durata existenţei materiale a cărţii ca obiect.

Totuşi m-am deplasat la Dobrogea.

În urma celor văzute la Dobrogea, chiar de n-ai fi român, nu poţi să nu rămâi uluit.

La Moldcarton au fost aduse, în calitate de maculatură, pachete de cărţi în stare tehnică foarte bună, ediţii din ultimii ani ale editurilor Eminescu (Bucureşti), Facla (Timişoara), Porto Franco (Galaţi), Editura Pontică (Constanţa), Albatros (Bucureşti), majoritatea fiind absolut noi, iar o parte purtând ştampila şi numărul de înregistrare al bibliotecii BRAMARM. Nu era un lot adunat haotic; cărţile erau împachetate conform titlurilor, fiind legate câte 50-60 de exemplare cu acelaşi titlu în fiecare set. Iată o listă incompletă (doar ceea ce am reuşit să mai găsim) a autorilor şi titlurilor respective: Mihai Eminescu, **Opera Literară**; Ion Creangă, **Amintiri din copilărie**, Lucian Blaga, **Poezii**; George Coşbuc, **Cântece de vitejie şi alte poezii;** Constantin Negruzzi, **Alexandru Lăpuşneanul**; Anton Pann, **Povestea vorbei**; culegerea de colinde **"Astăzi s-a născut Hristos"**; Ion Luca Caragiale, **O făclie de Paşte**; Bogdan Petriceicu Haşdeu, **Răzvan şi Vidra**; Emil Gârleanu, **Din lumea celor care nu cuvântă**; Octavian Goga, **Poezii**; Ionel Teodoreanu, **Arca lui Noe**; Duiliu Zamfirescu, **Viaţa la ţară**, Alexandru Davila, **Vlaicu Vodă**; Mariana Vartic, **O lume fără mine**; Cezar Petrescu, **Calea Victoriei**; precum şi capodopere ale titanilor literaturii universale traduşi în română: Alphonse Daudet, Balzac, Umberto Eco, Arnold Bennett, Edmondo de Amicis...

O tonă de maculatură achiziţionată de combinat e achitată furnizorilor la preţul de 490 lei.

Să ajungi într-un atare stadiu de degradare, încât să faci carton din Balzac? Să-l vinzi pe Eminescu pentru fabricarea cutiilor în care se împachetează ţigări şi votcă? Cine putea să comită o asemenea crimă?

Nu mă îndoiesc de faptul că răufăcătorii, deşi zeci de firme descarcă zilnic la combinat camioane cu maculatură, ar putea fi găsiţi. E simplu să le dai de urmă. Altă problemă e că nu are cine să-i caute.

Cronicile zilelor de azi ne oferă o imagine clară a portretului-robot al făptaşilor. Să răsfoim împreună presa, în ordine cronologică.

"Un ofiţer al Ministerului Apărării Naţionale a fost prins fiind implicat în acţiuni de spionaj în favoarea Federaţiei Ruse. Ion Ungureanu, fostul şef al comisiei parlamentare pentru securitatea statului, întrebat care state vecine sau apropiate - Ucraina, Rusia, România, Ungaria - desfăşoară cele mai intense activităţi de spionaj pe teritoriul Republicii Moldova, a răspuns: «Transnistria». La aceeaşi întrebare, un înalt demnitar din Ministerul Apărării Naţionale a declarat, sub acoperirea anonimatului, că «se remarcă o prezenţă numerică masivă a agenţilor ruşi», adăugând că «în partea stângă a Nistrului aceştia acţionează deschis şi chiar au cabinetele lor în cele mai diverse instituţii». Potrivit sursei citate, «întreaga structură de contraspionaj militar a fostului Stat Major al Direcţiei Sud-Vest a Tratatului de la Varşovia, care a avut sediu la Chişinău până la destrămarea Uniunii Sovietice, a rămas intactă. Cei 2 generali ruşi din structura respectivă au plecat la Moscova, iar cei 18 ofiţeri ruşi de înaltă calificare şi-au continuat activitatea sub acoperirea unor firme comerciale» ***(AP FLUX, în "ŢARA" din 24 noiembrie 1995).***

Nicoleta Toia, regizoare din România, a petrecut, în drum spre Chişinău, în noaptea de 30 noiembrie spre 1 decembrie, aproximativ 6 ore la Leuşeni, la frontiera cu Republica Moldova, unde grănicerii au reţinut o donaţie de cărţi. Nicoleta Toia a declarat: *"Mă indignează faptul că în timp ce reprezentanţii vămii nu au avut pretenţii faţă de bagajul nostru, grănicerii şi-au permis acest lucru. Mi-au spus că n-am decât să duc chitanţa la expoziţie, deoarece cărţile îmi vor fi restituite mai târziu, după ce vor fi studiate. Persoana de serviciu de la Ministerul Securităţii Naţionale, fără a se prezenta, a comunicat că serviciul operativ al ministerului nu deţine informaţii de aşa natură"* ***(AP FLUX, în "ŢARA" din 5 decembrie 1995).***

"La 1 decembrie a sosit la Chişinău poetul şi senatorul Adrian Păunescu. Grănicerii moldoveni i-au confiscat cărţile, casetele" ***(Andrei Strâmbeanu, scriitor, "Literatura şi Arta" din 7 decembrie 1995).***

"În amiaza zilei de 27 decembrie 1995, la punctul de frontieră Albiţa-Leuşeni, după ce vameşii au controlat şi au permis trecerea, am fost oprit de Ţurcanu Gheorghe, colaborator al Ministerului Securităţii Naţionale, care acţiona incognito, dar în cele din urmă a prezentat legitimaţia. I-am spus că nu am nici bombe, nici droguri, nici altceva ce ar periclita securitatea statului, am numai cărţi româneşti. La care mi s-a răspuns: «Anume acestea şi sunt adevărate bombe!». Până la urmă a zis că pot merge, adăugând la despărţire că, dacă n-aş fi fost de faţă, ar fi confiscat cel puţin jumătate din acest lot de cărţi" ***(Sergiu Mocanu, deputat FPCD, "ŢARA" din 5 ianuarie 1996).***

"Joi 19 decembrie, între orele 13.15 şi 13.20, a fost furat, de lângă scările de la intrarea Bibliotecii Naţionale, microbuzul Volkswagen cu numărul de înmatriculare B 15 FCR, aparţinând Fundaţiei Culturale Române. Din relatarea lui Florin Ungureanu, administratorul tipografiei Fundaţiei, aflăm că el a fost delegat în Basarabia cu o donaţie de carte, în sumă de 33 milioane de lei româneşti, pentru instituţiile culturale de la noi. În momentul raptului, în microbuz mai erau o parte din cărţi, care urmau să completeze fondurile Bibliotecii Naţionale" ***("ŢARA" din 24 decembrie 1996).***

Închei banal, dar asta e situaţia: comentariile sunt de prisos!

Şi un mic **post-scriptum**.

Regimul sovietic de ocupaţie ne-a învăţat multe lucruri rele care, în mod paradoxal, uneori îşi au şi partea lor bună. De exemplu, ţăranul nostru colhoznic nu-şi închipuie cam cum ar veni el de la lucru fără a aduce de pe câmp vreo căldare-două de roşii sau un sac cu nutreţuri, dacă lucrează la fermă, iar muncitorul de la fabrică sau uzină trebuie să ia cât poate duce şi cât încape pe poartă sau rin spărtura gardului, căci cum altfel, chiar să vină acasă cu mâna goală?! Aşa s-a întâmplat, deci, şi în cazul angajaţilor de la Moldcarton, care, văzând că au de unde, nu au uitat nici de rude, cunoscuţi şi prieteni. Cărţile româneşti, aceste "bombe" cu efect întârziat, plasate sub fundul regimului antinaţional din Basarabia, chiar dacă n-au nimerit pe rafturile bibliotecilor publice, oricum au ajuns la destinaţie, completând multe biblioteci personale.

Veaceslav PLUGARU

(Articol preluat din publicaţia basarabeană "Ţara", Nr. 12/418, 11 februarie 1997, p. 3)

SUFICIENȚĂ, PATOLOGIE SAU IMPOSTURĂ?

Cronică la *Prizonier în propria țară* de Aurel Sergiu Marinescu

De ani de zile, în presa din exil, am susținut opinia că, pentru beneficiul generațiilor de azi, e nevoie de a se scrie corect istoria românească a ultimei jumătăți de secol, deoarece tragedia adusă de comunism a început de fapt încă de dinaintea celui de-al doilea război mondial (la care noi am participat exclusiv pentru a ne apăra și a ne reîntregi patria sfârtecată).

Am susținut că o istorie corectă nu se poate scrie fără participarea celor care au suferit cel mai cumplit în această perioadă: cei închiși pentru delicte considerate politice (deoarece arhivele *oficiale* au rămas zăvorâte sub neo-comuniști). Înainte de 1989, se publicaseră în exil, cu mari sacrificii materiale, o serie de memorii; după acea dată, au început să se publice și în țară cărți sub semnăturile celor ce au trecut prin închisorile și lagărele comuniste. Din nefericire, nu destule și nu întotdeauna pe măsura imenselor suferințe; dar fiecare a adus, în felul său, o meritorie contribuție.

Pe această linie a intenționat să se înscrie și "trilogia" *Prizonier în propria țară* de Aurel Sergiu Marinescu (autor din exil), apărută în 1996 la Editura Du Style, colecția "Destine". Mi-au parvenit numai primele două volume; înțeleg că ultima parte a "trilogiei" este încă în lucru. [Materialul de față ne-a fost expediat de către d-l D. Phillip spre sfârșitul anului trecut; între timp, a apărut și volumul al treilea al cărții lui A. S. Marinescu – **n. Red.**]

La sfârșitul volumului al doilea (p. 370), autorul notează foarte judicios că aflarea adevărului despre toate acele grozăvii din închisori "depinde de mărturiile noastre, ale celor încă în viață, supraviețuitori ai genocidului comunist. Avem datoria de a arăta lumii românești – fiecare după posibilitățile sale – tot adevărul despre cele ce s-au întâmplat atunci. Este o datorie!".

Din biografia lui A. S. Marinescu face parte și lipsa unei diplome universitare, ca urmare a eliminărilor sale din cadrul Facultăților de Drept, Filozofie și Istorie, din pricina atitudinii sale românești și anticomuniste și a înrolării în cadrul tineretului liberal, după invazia bolșevică din 1944, așa cum aflăm din nota biografică de la începutul volumului întâi. Asta nu-l împiedică să caute a dovedi că are o cultură peste media obișnuită, cu evidente tendințe spre istorie. În acest sens, afișează o mare cantitate de informații haotice, pe care le-a memorat în decursul anilor de închisoare, informații pe care ni le pune generos la dispoziție, după patru decenii și mai bine de la evenimentele povestite.

Cantitatea de informații prezentate constituie și primul defect al lucrării, care se vrea, evident, un eseu elevat de analiză a cauzelor care au dus la instaurarea sistemului concentraționar în România. Folosind date și fapte istorice, ar fi fost util și onest ca autorul să ofere și o listă cât mai completă a surselor sale de informație, care uneori par destul de îndoielnice. Din lista bibliografică și din conținutul volumului întâi, reiese că s-a documentat copios din cartea lui Ion Pacepa, *Moștenirea Kremlinului* (1993). Personal nu cred că Pacepa poate fi considerat ca o sursă istorică de bază. Nu am dubii asupra calităților sale intelectuale; Pacepa și le expune pe larg în prima lui carte, *Red Horizons*, apărută, prin grija C.I.A., în S.U.A., după defecțiunea sa spectaculoasă. Am însă dubii în legătură cu caracterul sau moralitatea acestuia. Știu că a contribuit la demascarea multor agenți sovietici în Vest, dar să nu uităm că, în ciuda imaginii sale voit benigne, de violonist și iubitor de artă rafinată, a fost spion și mâna dreaptă a lui Ceaușescu, iar ca să ajungă la acel nivel în aparatul Securității, nu avea cum să nu fi călcat, figurativ vorbind, pe o mulțime de victime, lucru prea ușor trecut sub tăcere... Cartea d-lui Marinescu pendulează între un eseu istoric (fără a afișa sursele numelor sau cifrelor vehiculate) și un fel de memorial al suferințelor nedrepte pe care le va fi îndurat pe Golgota sa personală.

Pentru generațiile de azi, cărora dorește să li se adreseze, cred însă că ar fi util să prezentăm situațiile pe care le-am trăit cu toții, cei trecuți prin lagăre și închisori, fără a pune victimele pe diferite scări de valori ideologice. Mai mult chiar, cred că ar fi onest din partea noastră să nu pictăm "suferințele nedrepte" în culoarea cutărei sau cutărei formațiuni politice la care vom fi aderat sau nu cândva, să nu aducem în paginile cărților noastre mici răfuieli sau antipatii personale față de o ideologie sau alta, dar mai ales să nu propagăm prin scris fel de fel de zvonuri și calomnii șoptite prin celule, în decursul unor ani atât de grei pentru toți cei deținuți acolo. Cred că e bine să nu încredințăm tiparului nici un fel de insinuări sau informații interpretabile (mai ales despre cei care nu se mai pot apăra, fiind morți), dacă nu avem la bază niște documente irefutabile. Din nefericire, cartea d-lui Marinescu are mult prea multe afirmații gratuite, lipsite de orice bază documentară. Am să dau câteva exemple tipice pentru modul în care este strecurată *informația insinuantă*.

Astfel, vorbind despre îngroșarea rândurilor P.C.R., autorul "explică" fenomenul prin racolarea drojdiei societății de după război, ceea ce este un fapt destul de cunoscut. Dar apoi adaugă (p. 68): "O categorie aparte au constituit-o cei care de frică sau amenințați – foștii legionari – au intrat în partid, la apelul Anei Pauker..."

Cartea abundă de informații biografice privitoare la potentații de partid promovați de către ruși în structurile superioare ale puterii, de multe ori cu intenția de a se arăta că majoritatea distrugătorilor neamului era alcătuită din evrei, dar în același timp se insinuează antisemitismul general al guvernului Antonescu... Când vorbește despre condamnările așa-zișilor criminali de război din procesul Mareșalului, nu uită să menționeze că fostul ministru Radu Lecca are pedeapsa cu moartea comutată "la intervenția evreilor pe care i-a salvat de la moarte în timpul războiului..." (p. 68). Cititorul tânăr de azi va deduce că evreii ar fi fost amenințați cu moartea în România, lucru istoricește dovedit ca fiind absolut fals (zeci de mii de evrei s-au salvat *prin* România de urgia hitleristo-horthystă). Oricum, nu se specifică ce primejdie plutea deasupra evreilor *din* România, de la care Lecca i-a salvat...

Ambițiile istorice ale autorului se extind și pe plan internațional, deși evident nu are documentarea și calificarea de rigoare, deviind de la scopul principal al cărții prin speculații precum aceasta: "Mussolini și fasciștii săi, folosind aceleași metode bolșevice de forță, intimidare și teroare..." (p. 77). Iar în volumul al doilea, la p. 82, scrie clar că în 1951 "radio Europa Liberă își continua activitatea *funestă* de instigare indirectă împotriva guvernanților comuniști din România", făcând vinovat acest post de radio de arestarea a mii de oameni!!! Care-i va fi fost sursa statistică?

Tot neacoperită de documente istorice corecte este și afirmația că "imediat după 1944, foarte mulți legionari trecuseră în tabăra comunistă, devenind membri ai partidului comunist și activând ca atare, cu mult zel..." (p. 93), pentru ca apoi să admită că s-a trecut la vânătoarea de legionari, pe care o numește însă "vânătoarea aliatului folosit conjunctural" (p. 94).

Se simte pe parcursul multor pagini un fel de răfuială absurdă (căreia cartea nu-i dă nici un fel de explicație plauzibilă) cu membrii fostei mișcări naționaliste. Chiar și atunci când vorbește despre Pitești și Țurcanu, omițând datele publicate până acum, autorul deviază de la adevăr (p. 133 – Țurcanu nu a fost legionar, ci doar membru marginal al Frăției de Cruce; Bogdănescu nu poate fi *pensionar* al A.F.D.P.R, această asociație nefiind o organizație economică, în măsură *să scoată la pensie* pe cineva...).

O anumită ușurință de a trece superficial peste evenimente importante denotă intenția purei insinuări politice. Tragedia de la Jilava, din noiembrie 1940, merită o analiză istorică obiectivă, dacă poți s-o faci. Dacă nu, lasă pe altul, calificat pentru această treabă! Nu sunt convins că slujesc cauzei anticomuniste fraze aruncate în grabă, precum aceasta: "Poliția legionară a arestat circa [?!] patruzeci de foști demnitari și oameni politici în regimul regelui Carol al II-lea și, într-o noapte, acolo în Jilava, fără nici o judecată, numai din răzbunare sau alte motive, i-au executat în celule" (vol. 2, p. 65). Dincolo de banalitatea și inexactitatea informației, cititorii ar putea înțelege că cei închiși acolo erau *lacrima Christi* și că legionarii i-au executat așa, ca din senin. (*A propos*, fapta s-a petrecut ziua, nu noaptea). Lipsa de documentare corectă este, în aceste volume, de o dureroasă constanță; spațiul nu ne permite să înmulțim exemplele.

Din respect față de anumiți oameni, autorul le dă numele însoțit de titlul academic, în general omițând apartenența politică, dacă a existat una. Cu intenții ciudate, în cazul unor foști membri ai mișcării naționaliste, considerați *negativi* de către d-l Marinescu, nu se omite titlul de *legionar*, dat ca un calificativ stigmatizant: "legionarul" Țurcanu, "legionarul" Dragomir, Doicaru – "legionarul, ajuns colonel la Constanța" etc.

Sursele *pretins istorice* folosite în aceste volume se vădesc în penibilul mod în care A. S. Marinescu îl analizează pe Horia Sima. Personajul – controversat, asemenea multor oameni politici – e mort de-acum; ar fi fost onest să fi indicat în privința lui un document oarecare, nu să-l calomnieze în fraze îndoielnice, de genul: "Se știa [?!] acolo, în Aiud, că încă din 1936 H. Sima a fost agentul Siguranței și, mai târziu, prin 1967 [?!], tot la Aiud, lucrul acesta mi-a fost confirmat personal de doctorul Vasile Noveanu, fruntaș legionar care știa chiar de la Moruzov [?!] din 1937". Deci scriem istoria suferințelor noastre cu zvonuri de la cineva, care știa de la altcineva, despre ceva care nu se știe precis!

D-l Marinescu mai are o răfuială personală cu toți preoții, episcopii și mitropoliții Bisericii Ortodoxe Române. Admite totuși, forțat de realitatea ușor verificabilă, că au fost și preoți arestați, "dar marea lor majoritate erau foști legionari... și ca și ceilalți preoți luptaseră în primul rând pentru parohii mai bune..." (vol. 2, p. 332).

Însă violența verbală întrece orice limite admisibile în următorul pasaj referitor la preoți: "De la patriarh în jos, până la preotul de sat, toți [?!] s-au transformat în funcționari executanți ai ordinului partidului și au urmat cursuri scurte de îmbinare a învățăturilor creștine cu marxismul... Mitropoliții ortodocși, în mare parte legionari [?!], au fost preocupați să-și salveze pielea... Oportunismul a fost motorul care a împins preoțimea ortodoxă spre posturi mai bune și venituri mai mari... erau mai întâi negustori... geambași de cai și apoi și preoți..." (vol. 2, pp. 330-331).

Desigur, închisoarea înseamnă suferință, indiferent pentru ce motiv este unul închis. În cartea recenzată există însă confuzia că până și anumite evidente delicte de drept comun aveau, la un moment dat, o tentă de activitate politică. Personal mi se pare deplasată descrierea, pe mai multe pagini, a unor *cazuri* precum acela al soldatului dezertor care împușcase un casier (fiind deci un criminal ordinar), sau acela al unor ceferiști beți care lăsaseră trenul s-o ia la vale, în timp ce-și consumau țuiculița... Dacă regimul a extins aplicarea articolului 209 CP dincolo de limitele posibilului legal, asta nu înseamnă nicidecum că toți cei condamnați sub incidența acestui infam articol penal au stat închiși din considerente politice. Au suferit, da; numai că asta poate constitui, eventual, subiectul altor cărți...

În încheiere, vreau să subliniez că am tot respectul pentru suferințele autorului și pentru strădania sa de a scrie aceste volume. Nimic nu ne îndreptățește însă să servim generației de azi fapte interpretate subiectiv și abuziv; cu atât mai puțin *motto*-ul din Soljenițîn: "Istoria orală este în orice caz o formă validă". Din nefericire, nu toți, în pofida ambițiilor noastre scriitoricești, putem fi ca Soljenițîn (care, în cartea lui despre Gulag, a folosit – *nota bene* – o impresionantă documentare *scrisă* și *verificabilă*). Zvonistica vulgară nu te legitimează nici ca documentarist, nici ca mărturisitor.

Prizonier în propria țară este un exemplu de cum nu trebuie scrise amintirile noastre despre lagăre și închisori. Poate că la o nouă ediție, scăderile prezentate aici vor fi măcar în parte eliminate, iar scrierea d-lui Marinescu ar putea aduce astfel o modestă contribuție la istoria **corectă** a suferințelor noastre nemeritate.

D. Phillip
(Calgary, Canada)

ADEVĂR ŞI RESPONSABILITATE

De o bună bucată de vreme, Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici din România este scena unor penibile dispute între actuala conducere, avându-l în frunte pe dl. Constantin Ticu Dumitrescu, senator naţional-ţărănist, şi contestatarii acestuia, grupaţi în jurul Filialei Bucureşti a Asociaţiei. Este trist că tocmai acel mănunchi de oameni care au dus greul luptei împotriva comunismului (luptă plătită cu mulţi de ani de suferinţă în temniţe), în loc să fie exemplu de urmat, se comportă de o manieră care nu face cinste calităţii de ***"fost deţinut politic"****.*

Rădăcina răului este bine cunoscută. Ea rezidă în dorinţa unor oameni politici, în speţă a conducerii Partidului Naţional Ţărănesc, de a transforma Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici într-o anexă a partidului. Un fapt regretabil, care a condus la denaturarea caracterului originar al Asociaţiei prin transformarea ei dintr-o înaltă instanţă naţional-morală - simbol al luptei întregii naţiuni împotriva comunismului - într-o organizaţie politică cu coloratură PNŢ. Şi faptul este cu atât mai grav cu cât la această manevră politică se pretase chiar şi regretatul Corneliu Coposu.

În volumul intitulat ***Coposu - confesiuni. Dialoguri cu Doina Alexandru,*** *apărut anul trecut la Editura Anastasia, fostul preşedinte al PNŢ face următoarea afirmaţie (la pag. 118):* ***"... nimeni nu s-a ocupat de cei aproximativ 300.000 de morţi din închisorile comuniste în perioada 1947-1957"****, ca apoi (la pag. 125) să spună:* ***"şi eu am fost unul din cei 272.000 de naţional-ţărănişti arestaţi"****. Afirmaţii necontrolate, care sunt de natură să arunce - ca şi exagerarea evreiască a Holocaustului - o umbră de îndoială asupra onestităţii fostelor victime ale regimului comunist. Adevărul despre ceea ce s-a petrecut în România, în perioada de instaurare şi consolidare a regimului comunist, este atât de încărcat de tragism încât nu are nevoie să fie amplificat* ***cantitativ*** *pentru a-l face mai convingător. În orice caz, afirmaţii de genul celei făcute recent de dl. Cicerone Ioaniţoiu la BBC, că* ***"în închisorile comuniste s-au aflat 3,5 milioane de deţinuţi politici"****, nu numai că nu servesc cauza rezistenţei anticomuniste, dar o compromit, punând-o sub semnul mistificărilor "propagandistice".*

Desigur, fiecare fost deţinut politic are deplină libertate să se înregimenteze în partidul în a cărui doctrină crede. Dar aceasta numai în nume personal, nu în numele AFDPR. Ceea ce însă a făcut actualul preşedinte al AFDPR, dl. C.T. Dumitrescu, este în flagrantă contradicţie cu principiul enunţat mai sus. Subordonând Asociaţia Convenţiei Democrate, a violat dreptul la liberă opţiune a membrilor ei. Astăzi, Convenţia Democrată nu mai înseamnă Corneliu Coposu, ci Viorel Cataramă, Emil Săndulescu sau Dudu Ionescu, aşa că să pomenim numai câteva din numele de la vârful CDR care nu numai că nu au nimic comun cu calitatea de ***"fost deţinut politic"****, dar au darul să maculeze această calitate. Iar dacă la această realitate adăugăm şi faptul că din nerăbdarea de a accede la guvernare, Convenţia Democrată (şi în primul rând Partidul Naţional Ţărănesc) s-a aliat cu socialiştii lui Petre Roman, excrescenţă a fostului Partid Comunist, obţinem o imagine a AFDPR netrucată de demagogia actualului ei preşedinte.*

Cu inima strânsă, suntem nevoiţi să recunoaştem că AFDPR nu a făcut nimic din ceea ce ar fi trebuit făcut. Pentru afirmarea existenţei ei, Asociaţia ar fi trebuit să editeze un periodic care să convingă şi să se impună. În locul unei astfel de publicaţii, sub egida AFDPR a apărut câteva timp o fiţuică prost scrisă, prost tipărită şi prost difuzată. În schimb, la vârf, ***"politica toboşarului"*** *a fost practicată fără ruşine. Au fost lansate şi proiecte grandioase, aşa cum au fost, de pildă,* ***"procesul comunismului"*** *sau ridicarea unui monument, în inima Capitalei, închinat memoriei foştilor deţinuţi politici, proiecte care, fără excepţie, au eşuat în ridicol.*

Şi totuşi, în ciuda acestei nefericite situaţii în care se găseşte astăzi AFDPR, există şi unele realizări notabile. Ele se datorează însă iniţiativelor şi eforturilor locale ale filialelor judeţene şi se concretizează în ridicarea de troiţe şi monumente funerare în memoria celor ce şi-au dat bunul cel mai de preţ primit de la Dumnezeu - VIAŢA - în lupta împotriva comunismului.

Pe acest tărâm, ne facem datoria să amintim un fapt care ar trebui să frământe conştiinţele tuturor acelora care au trecut prin temniţele comuniste. Astăzi, la şapte ani de la evenimentele din decembrie '89, nu ştim încă nimic despre sute şi sute de camarazi de luptă care au fost asasinaţi de Securitate, fără vreo sentinţă de condamnare la moarte.

În legislaţia trecută, prin Parlamentul României s-au perindat peste 30 de foşti deţinuţi politici, în frunte cu acelaşi C.T. Dumitrescu, preşedintele AFDPR. Nici unul nu a simţit nevoia să ridice această problemă. S-au mulţumit cu calitatea de ***"aleşi ai naţiunii"****, încălzind fotoliile din Senat şi Camera Deputaţilor, alături de o cohortă de comunişti notorii, cărora prin prezenţa lor le-au conferit deplină onorabilitate politică.*

În opoziţie cu acest mod de a concepe îndatoririle morale ale foştilor deţinuţi politici, Filiala Judeţului Sibiu a AFDPR îşi propune ca, pe căi legale, apelând la actualele instituţii democratice ale statului, să acţioneze în vederea ridicării vălului de mister care ascunde adevărul despre asasinatele menţionate mai sus. În acest sens, AFDPR - Sibiu a adresat instituţiilor de resort ***"Memoriul"*** *pe care îl reproducem integral.*

Nu ştim ce rezultat va avea acest demers, dar el constituie un test pentru credibilitatea actualei puteri politice din România. Este vorba de credibilitatea morală, pentru că votul naţiunii din noiembrie 1996 a fost un vot moral, nu unul politic.

Gabriel CONSTANTINESCU

ASOCIAŢIA FOŞTILOR DEŢINUŢI POLITICI
Filiala SIBIU

MEMORIU

Au trecut şapte ani de când ţara noastră a trăit naiv şi euforic iluzia prăbuşirii comunismului. A fost doar o iluzie, pentru că această monstruozitate a secolului continuă să fiinţeze şi să facă ravagii. Ceea ce s-a întâmplat atunci, în 1989, la noi şi aiurea, nu a fost prăbuşirea acestui aberant şi criminal sistem, ci doar înlocuirea unor regimuri comuniste care, scăpate de sub control, o luaseră razna, devenind incomode chiar pentru cei ce le creaseră şi le impuseseră în această parte a lumii, cu altele de aceeaşi sorginte, dar mai docile şi mai uşor de manevrat. Dovada elocventă că lucrurile stau aşa o constituie faptul că, în toţi aceşti şapte ani, s-a făcut tot ce s-a putut pentru ca procesul ce ar fi trebuit intentat comunismului să fie evitat, deşi, în repetate rânduri, s-au ridicat destule voci care au cerut cu insistenţă acest lucru. În toată această perioadă nu s-a întreprins nimic pentru ca răul din societatea românească să fie exorcizat, ca această societate, purificată şi despovărată de păcate şi resentimente, să poată intra pe făgaşul normal al devenirii sale istorice. Holocaustul comunist, care a fost cel puţin tot atât de cumplit şi de înspăimântător pe cât se susţine că ar fi fost şi holocaustul nazist, a fost minimalizat sau, pur şi simplu, trecut sub tăcere, atât de autorităţile româneşti, cât şi de instanţele internaţionale (care, acum, fac atâta caz de umanism şi de drepturile omului); iar autorii acestui holocaust roşu, dintre care mulţi sunt, încă, în viaţă, nu au fost chemaţi să dea socoteală de faptele lor, *nu pentru a fi pedepsiţi* (sunt prea bătrâni pentru a putea, în viaţa aceasta, să ispăşească, prin suferinţă, cumplitele lor fărădelegi), ci pentru a binemerita, mărturisind, iertarea victimelor lor şi că mărturia lor să se constituie în document pentru viitorime. Căci, procesul comunismului, mai devreme sau mai târziu, va trebui, totuşi, să aibă loc. De nu-l vom face noi, cei de astăzi, cu siguranţă îl va face istoria. Pentru aceasta, însă, va fi nevoie de *documente*.

Şi mai este încă un motiv pentru care aceste mărturii sunt imperios necesare. Pe tot cuprinsul ţării sunt numeroase gropi comune în care au fost aruncate, de-a valma, osemintele celor asasinaţi de Securitate, după arestare, fără a fi judecaţi, sau ale celor care, condamnaţi fiind la diferite pedepse privative de libertate, au fost ridicaţi din închisorile în care îşi executau pedeapsa şi asasinaţi. Mărturiile celor ce au ordonat aceste crime, precum şi ale celor care le-au executat, depuse acum, cât mai sunt încă în viaţă, ar contribui la identificarea acestor gropi comune, pentru ca familiile sau camarazii victimelor să le poată deshuma şi reînhuma creştineşte.

Din aceste considerente, Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici din România - Filiala Sibiu a luat iniţiativa să semnaleze organelor abilitate (Ministerul de Interne, Procuratura, S.R.I., etc.) câteva cazuri concrete de astfel de gropi, cu rugămintea de a deschide o anchetă pentru a-i determina pe cei implicaţi în aceste asasinate să mărturisească motivele pentru care au fost asasinaţi cei în cauză şi să indice locul unde au fost înhumaţi.

În martie 1949, în urma unor lupte care s-au dat între grupul de partizani condus de maiorul Nicolae Dabija şi Securitate, la Muntele Mare, Cricău şi Mesentea, în jud. Alba, partizanii au fost înfrânţi şi cei care au scăpat cu viaţă au fost arestaţi. În toamna aceluiaşi an, şapte dintre ei, în frunte cu maiorul Dabija, au fost judecaţi, condamnaţi la moarte şi executaţi. Nu despre aceştia este însă vorba, deoarece execuţia lor a fost, să zicem, oarecum legală, ci despre alţii care au fost pur şi simplu asasinaţi, fără a avea sentinţe de condamnare la moarte. Astfel:

I. Un lot de 12 persoane, membri ai Organizaţiei FRONTUL APĂRĂRII PATRIEI ROMÂNE, asasinaţi de Securitate, după arestare, fără a mai fi deferiţi justiţiei.

1.	PINTEA EUGEN	24 ani	student din Decea - Alba
2.	PĂCURAR AXENTE	25 ani	student din Coveş - Mureş
3.	SOLOMON SABIN	28 ani	student din Alba - Iulia
4- 5.	FRAŢII TRIFA		din Bistra - Alba
6.	LUPEA TRAIAN	36 ani	plugar din Obreja - Alba
7.	MOLDOVAN ALEX.	56 ani	din Teiuş - Alba
8.	MORĂRESCU IOAN	45 ani	învăţător din Temeş-Alba
9.	PETRAŞCU NECHIFOR	60 ani	plugar din Seuşa - Alba
10.	FLORIN MIHAI	45 ani	plugar din Întregalde-Alba
11.	PICOŞ GHEORGHE		din Galda de Jos - Alba
12.	TURCU IOAN		ceferist din Teiuş - Alba

II. Un lot de 12 persoane, membri ai Organizaţiei FRONTUL APĂRĂRII PATRIEI ROMÂNE, asasinaţi de Securitate, după pronunţarea de către instanţele judecătoreşti a unei pedepse cu închisoarea.

1.	MĂRGINEANU PETRU	47 ani	plugar din Obreja - Alba
2.	POP ALEXANDRA	22 ani	studentă din Bistriţa-Alba
3.	BELEDEAN NICOLAE	30 ani	muncitor din Mihalţ-Alba
4.	VANDOR SABIN	35 ani	învăţător din Întregalde-Alba
5.	MIHAI FLORIN	46 ani	plugar din Întregalde-Alba
6.	DALEA EMIL	33 ani	plugar din Galda de Jos-Alba
7.	OLTEANU EMIL	26 ani	plugar din Galda de Jos-Alba
8.	PICOŞ FLORIAN	45 ani	plugar din Galda de Jos-Alba
9.	PAŞCU PETRE	45 ani	plugar din Benic - Alba
10.	PASCU GHEORGHE	24 ani	plugar din Benic - Alba
11.	MOLDOVA SIMION	22 ani	student din Blaj - Alba
12.	SĂBĂDUŞ PETRU	27 ani	student din Galtiu - Alba

Acestea sunt cazurile pe care A.F.D.P.R. - Filiala Sibiu le cunoaşte. Asasinatele de deţinuţi politici, individual sau în masă, sunt însă mult mai numeroase. Amintim aici doar de celebrul "tren al morţii" în care au fost îmbarcaţi aproximativ o sută de deţinuţi culeşi de prin diferite închisori, majoritatea luptătorilor din mişcarea de rezistenţă din Munţii Dobrogei, plimbaţi prin ţară şi asasinaţi pe lângă Timişoara.

De aceea, facem apel la toţi membrii celorlalte filiale A.F.D.P.R. din ţară, care au cunoştinţă şi pot da amănunte despre asemenea cazuri, să sesizeze organele abilitate, cu rugămintea de a deschide anchete asemănătoare cu cea cerută de noi.

P.S.

Prezentul document a fost înaintat următoarelor instituţii:
Ministerul de Justiţie; Ministerul de Interne; Parchetul General; Serviciul Român de Informaţii.

COMENTARIU LA CARTEA FACERII

(urmare din numărul trecut)

8. Credința și dreptatea lui Avraam

După biruirea celor "de alt neam", Dumnezeu i S-a arătat din nou lui Avram, noaptea, în vis (*Fac.* 15, 1). "Noaptea" poate sugera îndoiala ce l-a cuprins pe Avram, îndoială ce reiese din cuvintele: *"De vreme ce nu mi-ai dat fii, iată sluga mea va fi moștenitor după mine!"* (*Fac.*15, 3).

Dar Dumnezeu *"l-a scos afară și i-a zis: Privește la cer și numără stelele, de le poți număra! Atâta de mulți vor fi urmașii tăi! Și a crezut Avram pe Domnul și i s-a socotit aceasta ca dreptate"* (*Fac.*15, 5-6). Sfântul Chiril al Ierusalimului desluşeşte aici un nou progres: Avram "a săvârşit multe fapte mari, dar n-a fost numit prieten al lui Dumnezeu decât atunci când a crezut". E o sporire în credință, deși înaintarea în vârstă făcea tot mai improbabilă împlinirea făgăduințelor.

Credința lui Avram nu e despărțită de faptele bune. El întreabă despre pământul Canaan: *"pe ce voi cunoaște că-l voi moșteni"* (*Fac.*15, 8). "Cel care se depărtează numai de fapta rea nu este drept dacă nu adaugă și fapta bună și cunoașterea: să cunoască, adică, pentru care pricină trebuie să fugă de unele fapte și pentru care pricină să le facă pe altele" (Clement Alexandrinul). Cunoașterea e, așadar, o virtute și început al bunei făptuiri. Credința oarbă, lipsită de argumente, nu-l caracterizează pe iubitorul celor cerești. "Toți Sfinții, după ce se învrednicesc de descoperirile celor dumnezeiești, caută rațiunile celor descoperite" (Sf. Maxim Mărturisitorul).

"Iar Domnul i-a zis: Găteşte-Mi o junincă de trei ani, o capră de trei ani, un berbec de trei ani, o turturică și un pui de porumbel" (*Fac.*15, 9). "Dumnezeu i-a poruncit să fie de trei ani, să fie adică desăvârşite" (Sf. Ioan Gură de Aur). Păsări de pradă au năvălit asupra jertfelor, iar Avram le alunga; cei ce se vor asemăna lui Avram vor birui cursele vrăjmașului. Către seară, Avram a căzut în extaz, Dumnezeu vestindu-i evenimentele viitoare privind pe urmașii săi (15, 12-16). "Dumnezeu prezice că Israel va robi patru sute de ani în Egipt. În această prezicere, dacă se ia în considerare tot timpul de când a vorbit Dumnezeu, sunt mai mult de patru sute de ani; iar dacă se are în vedere numai timpul în care au robit, sunt mai puțin de patru sute" (Sf. Ioan Casian).

"Iar după ce a asfințit soarele și s-a făcut întuneric, iată un fum ca dintr-un cuptor și pară de foc au trecut printre bucățile acelea" (*Fac.*15, 17). Mistuirea minunată a jertfei a fost semnul văzut al adeveririi legământului. Apoi, Dumnezeu făgăduieşte urmașilor lui Avram teritoriul dintre Nil și Eufrat (e vorba de *zona* în care va fi amplasată Țara Sfântă, nu de granițele sale exacte) și enumeră neamurile pe care aceştia le vor stăpâni (15, 18-21).

"Sarai însă, femeia lui Avram, nu-i năștea. Dar avea ea o slujnică egipteancă al cărei nume era Agar. Atunci a zis Sarai către Avram: Iată m-a închis Domnul, ca să nasc. Intră dar la slujnica mea, poate vei dobândi copii de la ea! Și a ascultat Avram vorba Sarei. A luat deci Sarai, femeia lui Avram, pe Agar egipteanca, slujnica sa, la zece ani după venirea lui Avram în pământul Canaan, și a dat-o de femeie lui Avram, bărbatul său" (*Fac.*16, 1). Numele Agar "este arab și nu egiptean, dar Egiptul era din cele mai vechi timpuri o importantă piață de sclavi" (*GEN*, p.345). O precizare și despre substituția ce nouă ne poate părea stranie: "Conform dreptului mesopotamian, o femeie sterilă putea da bărbatului său o slujnică drept concubină, recunoscând copiii născuți din această unire ca ai săi" (*Ibid.*)

Agar, zămislind, a început a disprețui pe stăpâna sa. Sarai a reproșat aceasta soțului său. La reproșurile Sarei, Avram i-a răspuns: *"Iată, slujnica ta e în mâinile tale, fă cu ea ce-ți place! Și Sarai a necăjit-o și ea a fugit de la fața ei"* (*Fac.*16, 6). Clement Alexandrinul tâlcuieşte într-un chip surprinzător cuvântul lui Avram, care primeşte sensul: "Iubesc știința lumească și pentru că este mai tânără, și pentru că este slujnica ta; dar cinstesc și venerez știința ta, ca pe o stăpână desăvârşită". Știința profană e doar o ajutătoare a Teologiei, regina științelor. Refuzând acest rol, ea devine o simplă slugă fugită de la fața stăpânei, rătăcind în pustietăți, asemeni Agarei. Același Clement îndulcește atitudinea Sarei: "a necăjit-o pe Agar, adică a înțelepțit-o, a sfătuit-o". Agar, după acest cuvânt, ar fi sufletul care fuge de sfatul înțelept, fapt indicat și de numele slujnicei: *Agar* = locuire în străinătate; fugă; emigrare.

Dumnezeu a întors pe Agar la stăpâna sa și a vestit-o că va avea un fiu, pe *Ismael* (=Dumnezeu aude), din care se va naşte un popor mare. Din Ismael se revendică arabii, popor, pe de o parte, numeros, iar pe de altă parte, vrednic de cea mai mare admirație. Dacă Dumnezeu a vorbit Agarei, e semn că nici aceea nu era o oarecare!

Dumnezeu a reînnoit legământul cu Avram, pe când acesta avea 99 de ani. Trecuseră 24 de ani de la plecarea din Haran! Acum îi este schimbat numele: *"Și nu te vei mai numi Avram, ci Avraam va fi numele tău, căci am să te fac tată a mulțime de popoare"* (*Fac.*17, 5). *Avraam* înseamnă "tată al multor neamuri". Sarai, tot acum, primeşte numele *Sarra* (=mamă de popoare și regi). Sunt, într-adevăr, mai multe popoare care se trag din Avraam, dar nu e vorba chiar de o "mulțime". Sfântul Chiril al Ierusalimului rezolvă problema: "Avraam este tatăl Iudeilor, din pricina descendenței trupești. Dar toți cei ce cred în Înviere se fac fiii lui Avraam, așa cum a crezut și acela că trupul bătrân și amorțit mai poate naşte copil".

Schimbarea numelui e explicată de Clement Alexandrinul, care propune traduceri inedite pentru numele patriarhului: "Pentru că se ocupa cu filozofia înaltă a celor ce se petrec în văzduh și filozofia superioară a celor ce se mişcă în cer, a fost numit Avram, care se tâlcuieşte: *tată care se îndeletnicește cu cele de sus*. Mai târziu, a privit sus la cer și a văzut acolo, cu duhul său, pe Fiul, după cum interpretează unii, sau înger slăvit, sau a cunoscut în alt chip pe Dumnezeu, superior creației și întregii ordini din lume; de aceea a primit în plus la numele său litera *a* - care înseamnă cunoașterea unicului și singurului Dumnezeu - și s-a numit *Avraam* în loc de *Avram*; a ajuns, în loc de cercetător al naturii, înțelept și iubitor de Dumnezeu. Cuvântul *Avraam* se traduce: *tată ales al sunetului*. Că cel ce a ajuns Cuvânt, sună".

Dumnezeu fixează un semn distinctiv pentru Avraam și urmașii săi, ca tot pruncul de parte bărbătească să fie tăiat împrejur (circumcis) în ziua a opta, spre a nu fi stârpit din pricina călcării legământului (17, 9-14). "Găsim în istoria celor vechi că nu numai (evreii), ci și unii dintre (egipteni), arabi, etiopieni și fenicieni au folosit tăierea împrejur față de ai lor. Ei socotesc că au un motiv de a păstra ritualul fiindcă, spun ei, pornind de la începuturile trupului și sângelui, prin jertfirea unei părți neînsemnate a trupului, trebuie distruse cursele pe care demonii le întind împotriva neamului omenesc" (Sf. Ambrozie al Milanului). "Acesta este chip dat celor vechi despre omul nou, căruia S-a arătat în sfântul lui trup Domnul Iisus Hristos, ca ceea ce e vechi și acoperă bărbatul să cadă și să se piardă" (Isaia Pustnicul). Circumcizia e chip al Botezului creştin. "Observă că tăierea împrejur în trup s-a arătat de mai înainte ca chip al tăierii împrejur în duh și în adevăr. Căci se săvârşea în ziua a opta, în care Hristos a revenit la viață dintre morți și a fost timpul să ne împărtășim de Sfântul Duh și să primim tăierea împrejur în El, care nu supără trupul, ci curăţeşte duhul, nu eliberându-ne de murdăriile trupești, ci vindecându-ne de bolile sufleteşti" (Sf. Chiril al Alexandriei). Sfântul Vasile cel Mare mustră pe cei ce amână primirea Tainei Botezului: "Iudeul

☞

Teofania de la Mamvri - *Facerea*, cap. 18 (Icoană bizantină din secolul al XIV-lea)

HOMO EUROPAEUS

Unde începe şi unde se termină Europa? Ce este ea dincolo de convenţia geografică? Ce înseamnă a fi european? Este europeanul "născut" sau "făcut"? Este calitatea de european ceva ce se poate pierde sau dobândi conjunctural?

În lumea românească există un fel de "complex" al Europei: ne-am vrea europeni şi ne e teamă că nu suntem; am vrea să ne "integrăm" în Europa şi ne e teamă că nu vom fi primiţi...

Este astăzi curentă reducţia "europenismului" la "occidentalism". Pretenţia Occidentului modern de a deţine monopolul europenismului nu este lipsită de motivaţii: ea reprezintă, pe de o parte, expresia unor interese imediate (politice, economice, strategice) şi, pe de altă parte, expresia unor orgolii istorice. Mai anevoie de înţeles este uşurinţa cu care noi, "răsăritenii", primim, ca pe o fatalitate, această viziune exclusivistă, ce, dincolo de umilinţele prezentului, ne pune între paranteze întregul trecut.

*În realitate, **etnic** şi **lingvistic**, Europa este lumea indo-europeană cuprinsă **geografic** între Marea Neagră şi Oceanul Altlantic (pe axa est-vest) şi între Marea Nordului şi Marea Mediterană (pe axa nord-sud), cu unele variaţii geo-politice spre sud-est (dar nu mai departe de Urali şi de Asia Mică). **Cultural**, Europa este rezultatul sintezei istorice dintre diferitele (sub)straturi arhaice indo-europene şi tradiţia dominantă greco-latină de mai târziu. **Religios**, ea poartă pecetea creştinismului – unificator, dar nu uniformizator. Franţa, bunăoară, este europeană, dincolo de orice conjuncturi ulterioare, prin rădăcinile sale "ariene", prin sinteza galo-romană şi prin creştinism. România este, structural vorbind, la fel de europeană, prin aceleaşi rădăcini "ariene", prin sinteza traco-romană şi prin creştinism. Faptul că Franţa şi România aparţin şi geografic spaţiului continental este până la urmă aspectul cel mai puţin relevant. În orice caz, nimic nu ne îndreptăţeşte, istoric vorbind, să o considerăm pe una "mai europeană" decât cealaltă. Că destinul Franţei este mult mai împlinit, aceasta este o altă discuţie.*

Există, prin urmare, trei note distinctive ale europenismului:

1) originea etno-lingvistică "ariană" (îndepărtata frăţie de sânge şi limbă);

2) moştenirea antichităţii greco-latine (frăţie culturală);

*3) tradiţia creştină (frăţie moral-religioasă). Spaţiul geografic poate fi variabil, iar denumirea lui arbitrară. Condiţiile politico-economice pot varia şi ele, până la divergenţă. **Adevăratul europenism se defineşte istoric, lingvistic şi spiritual, iar nu geografic, politic sau economic.***

*Trebuie admise mai multe feluri de a fi european. Europa este **unitate în diversitate**. Europenismul nu este monopolul nimănui, ci **numitorul comun** al unor entităţi naţionale şi confesionale istoriceşte consolidate. Iar dacă astăzi Occidentul este "la cârma" Europei, nu-i mai puţin adevărat că la originile lui medievale stă Orientul bizantin (ce abia din secolul al XIII-lea începe să-şi piardă supremaţia şi splendoarea). Vreme de o mie de ani, apuseanul a fost "barbar". Astăzi "barbar" este răsăriteanul. Centrul de cultură şi civilizaţie se mută, dar Europa rămâne, salvată tocmai de acest **dinamism intern**. Au existat ceasuri ale Răsăritului şi ceasuri ale Apusului. Dar veşnicia nu se măsoară cu ceasul. Iar în ea ne întâlnim cu toţii, dinaintea Aceluiaşi Dumnezeu.*

*Marta şi Maria, oricât de **deosebite**, rămân **surori**. Iar Hristos le binecuvântează ca atare.*

Vasile A. Marian

☞ nu amână tăierea împrejur, din pricina ameninţării; tu, însă, amână tăierea împrejur cea nefăcută de mână omenească, care se săvârşeşte în Botez prin dezbrăcarea poftelor trupului!"

Dumnezeu făgăduieşte lui Avraam că, peste un an, Sarra îi va naşte un fiu, căruia îi va pune numele *Isaac* (=râs; bucurie); totodată, îl binecuvântează pe Ismael, legându-Se să-i fie Dumnezeu lui şi urmaşilor lui (17, 19-21). Avraam taie apoi împrejur pe toţi cei de parte bărbătească din casa lui (17, 23-27).

"Apoi Domnul S-a arătat iarăşi lui Avraam la stejarul Mamvri, într-o zi pe la amiază, când şedea el la umbra cortului său. Atunci ridicându-şi ochii săi, a privit şi iată trei Oameni stăteau înaintea lui; şi cum I-a văzut, a alergat din pragul cortului său în întâmpinarea Lor şi s-a închinat până la pământ" (*Fac.*18, 1-2). Teofaniile iau diferite chipuri, dar de aici nu trebuie să cădem în felurite păreri despre dumnezeire, ci să "nu înţelegem altceva decât însăşi fiinţa simplă şi fericită şi necuprinsă a Celui ce este, chiar dacă ne e cu neputiţă să pricepem ceea ce este" (Sf. Atanasie cel Mare). În cazul de faţă, e o descoperire a tainei Treimii Celei deofiinţă, taină intuită de patriarh: "Dumnezeu a fost văzut ca un om de către Avraam, şezând la stejarul Mamvri, unde I s-a şi închinat până la pământ, cu toate că ochii lui vedeau doar om. Dar I s-a închinat totodată ca unui Dumnezeu şi s-a rugat înaintea Lui ca înaintea unui Domn" (Eusebiu de Cezareea). Sfântul Maxim Mărturisitorul socoteşte că Avraam a primit harul iluminării datorită iubirii sale de oameni: "Avraam s-a învrednicit ca om să vadă pe Dumnezeu şi să-L primească, călătorind împreună cu raţiunea desăvârşită prin iubirea de oameni. S-a înălţat spre El, părăsind particularitatea celor divinizaţi şi care divide, nemaisocotind pe celălalt om ca pe altul decât pe sine, ci cunoscând pe toţi ca pe unul şi pe unul ca pe toţi".

Şi a zis Avraam: *"Doamne, de am aflat har înaintea Ta, nu ocoli pe robul Tău. Se va aduce apă să Vă spălaţi picioarele şi să Vă odihniţi sub acest copac. Şi vor aduce pâine şi veţi mânca, apoi Vă veţi duce în drumul Vostru, întrucât treceţi pe la robul Vostru!"* (*Fac.*18, 3-5). În Orient era obligaţie a gazdei să ofere apă pentru spălarea picioarelor oaspeţilor, după care aceştia erau invitaţi la masă. La fel, Mântuitorul spală picioarele ucenicilor Săi (*In.* 13, 4-12), la Cina cea de Taină, arătând astfel că le este gazdă.

Avraam a pregătit în grabă azime, un viţel tânăr şi gras, unt şi lapte, oferindu-le celor trei. Dacă laptele e simbol al învăţăturii dumnezeieşti, untul semnifică binefacerile revărsate asupra lumii. Viţelul, ca şi oaia, e jertfa predilectă în Orient, iar azima ar putea indica timpul pregătitor, în aşteptarea venirii Domnului, Care va face să dospească aluatul lumii acesteia.

Din nou e vestită naşterea unui fiu, după care se adaugă: *"Avraam şi Sarra însă erau bătrâni, înaintaţi în vârstă, şi Sarra nu mai era în stare să zămislească"* (*Fac.*18,11). Origen crede a fi subliniată aici înţelepciunea lui Avraam: "Nici Matusalem, nici Noe, n-au fost numiţi bătrâni, ci doar Avraam". Dar se pare că intenţia autorului biblic a fost aceea de a sublinia minunea ce urma să se petreacă: Sarrei, care a fost întotdeauna stearpă, i se mai adăugau acum şi neputinţele bătrâneţii.

Odată vestită apropierea naşterii lui Isaac, Clement Alexandrinul compară naşterea acestuia cu cea a lui Ismael: "Înţelepciunea, care locuia cu cel credincios - că Avraam a fost socotit credincios şi drept - era încă stearpă şi fără copii în acel timp şi, pentru că nu născuse fruct virtuos, a cerut pe bună dreptate soţului ei, care propăşea în virtute pe vremea aceea, să se unească mai întâi cu ştiinţa lumească - că Egiptul interpretat alegoric înseamnă lume - iar după aceea să se apropie de ea, ca să nască pe Isaac [bucuria duhovnicească - n.n.]".

Cei trei Oameni au pornit apoi către Sodoma şi Gomora, iar Avraam i-a petrecut. Domnul i-a mărturisit lui Avraam intenţia Sa de a pierde cetăţile: *"Strigarea Sodomei şi a Gomorei e mare şi păcatul lor cumplit de greu"* (*Fac.*18, 20). Deducem că era vorba de păcate *strigătoare la cer*. "Bine a zis, că păcatele au în ele strigăte. Fără îndoială că strigătul păcătoşilor este mare, că se urcă de la pământ la cer" (Salvianus).

La insistenţele lui Avraam, Dumnezeu îi făgăduieşte că va cruţa cetăţile, de se vor afla în ele măcar zece drepţi (18, 23-33). E afirmată clar puterea de mijlocire a sfinţilor, ca şi răspunderea colectivă a oamenilor. Scripturii îi este cu totul străin individualismul de care suferă societăţile moderne!

E interesantă mărturisirea lui Avraam, provocată de apropierea lui Dumnezeu: *"Iată, cutez să vorbesc Stăpânului meu, eu care sunt pulbere şi cenuşă"* (*Fac.*18,27). BB 1688 are *"pământ şi cenuşă"*. "Iată, aşa sunt sfinţii: cu cât se apropie de Dumnezeu, cu atât se văd pe ei mai păcătoşi" (Ava Dorotei), spre deosebire de "cel ce nu a câştigat încă cunoştinţa dumnezeiască - ce se agoniseşte prin dragoste - (şi care) cugetă lucru mare despre cele săvârşite de el" (Sf. Maxim Mărturisitorul). Apropierea lui Dumnezeu e întotdeauna covârşitoare: "copleşiţi de slava Lui neapropiată, unii îşi plângeau nevrednicia lor (*Isaia* 6,5), alţii se socoteau şi se numeau pe ei pământ şi ţărână" (Calist Catafygiotul). De observat că Avraam "n-a spus numai: *pământ* şi a tăcut, ca să nu se intituleze numai una din stihiile de temelie ale lumii, ci a adăugat şi *cenuşă*, ca să arate că este pieritor şi supus putreziciunii" (Sf. Chiril al Ierusalimului). Cuvintele lui Avraam ne privesc şi pe noi: "Şi aşa privind în mod simplu, prin tăcere, în abisul celor nepătrunse, vom cunoaşte puţinătatea noastră, fiind învăţaţi în chip tainic prin cuvintele Duhului, cum fiind pământ şi cenuşă, suntem făcuţi părtaşi ai slavei dumnezeieşti prin harul Celui ce a binevoit, şi puţinătatea noastră, vrednică de dispreţuit prin fire, se preface în mare fericire" (Sf. Maxim Mărturisitorul).

Orgoliul ne desparte de semeni şi ne cufundă în disperarea unei depline singurătăţi şi sărăcii sufleteşti. "Dar dacă ne socotim pământ şi cenuşă, ca Avraam şi Iov (*Iov* 42, 6), nu vom fi în veac jefuiţi, ci vom avea pururea ce să dăm şi altora" (Sf. Varsanufie).

(va urma)

CRITICA DEMOCRAŢIEI

HENRI BERGSON

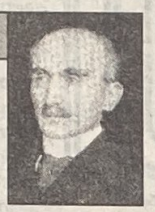

Un efort împotriva naturii

Dintre toate concepţiile politice, democraţia este cea mai îndepărtată de natură.

Clasa conducătoare, în cadrul căreia îl includem şi pe rege, dacă acesta există într-adevăr, se formează cu vremea prin diverse metode, ea însă crezându-se întotdeauna ca făcând parte dintr-o rasă deosebită. Nimic surprinzător în acest fapt. Ba mai mult chiar, ideea ne-ar şi servi, ţinând seama de dimorfismul omului social, care ne spune că şi poporul însuşi este convins de această superioritate înnăscută. Şi fără îndoială că oligarhia se impune prin acest sentiment. Iar dacă aceasta îşi datorează războiului originea, ea va crede în virtuţile militare, care sunt în concepţia ei congenitale şi, deci, transmisibile ereditar. De altfel, ea mai conservă şi o reală superioritate de putere datorită unei discipline pe care şi-o impune, precum şi măsurilor pe care le ia pentru a împiedica clasa inferioară să se organizeze la rândul ei. Or, experienţa ar trebui totuşi să dovedească, în asemenea cazuri, celor dirijaţi sau conduşi, că şi conducătorii sunt oameni la fel ca şi ei. Dar instinctul se opune şi nu cedează decât atunci când clasa superioară însăşi le permite aceasta. Uneori o face însă şi involuntar, printr-o evidentă incapacitate şi prin abuzuri atât de flagrante încât ajunge să-şi piardă credibilitatea. Alteori această demistificare este voită, anumiţi membri ai clasei conducătoare întorcându-se împotriva propriei lor clase, uneori din ambiţie personală, iar alteori dintr-un sentiment de justiţie; aplecaţi spre clasa inferioară, ei spulberă atunci iluzia superiorităţii lor întreţinută de distanţă. Aşa se explică faptul că unii nobili au colaborat cu revoluţia din 1789, cea care a abolit privilegiul naşterii.

Într-o formă generală, iniţiativa asalturilor dure împotriva inegalităţii - justificată sau nu - e venită mai degrabă de sus, din partea celor favorizaţi, şi nu de jos, cum s-ar putea înţelege dacă s-ar avea în vedere doar interesele de clasă.

La fel a fost şi cu burghezii, ei fiind aceia care au jucat rolul preponderent în revoluţiile din 1830 şi 1848, şi nu muncitorii (cea de a doua dintre aceste revoluţii fiind îndreptată, mai ales, împotriva bogaţilor). Iar mai târziu, tot cei din clasa instruită au fost cei care au cerut instruire egală pentru toţi. Şi adevărul este că, dacă superioritatea nativă a unei aristocraţii este fundamentată şi religios, atunci respectul pe care ea îl inspiră este cu atât mai firesc.

Astfel se înţelege că omenirea n-a ajuns la democraţie decât mai târziu, căci democraţiile cetăţilor au fost false, bazate fiind pe sclavagismul care le scutea de cele mai neliniştitoare probleme. Aşa că, dintre toate concepţiile politice, aceasta este cea mai îndepărtată de natură, singura care transcende, în intenţie cel puţin, condiţiile societăţii închise, atribuindu-i omului drepturi inviolabile. Numai că aceste drepturi, pentru a nu fi violate, pretind din partea tuturor un inalterabil simţ al datoriei. O atare societate presupune însă un om ideal, care să respecte pe ceilalţi aşa cum se respectă pe sine şi să se supună obligaţiilor pe care le socoteşte absolute, identificându-se chiar cu acest absolut în aşa măsură încât să nu se mai poată spune că datoria îi determină dreptul sau că dreptul ar fi cel care îi impune datoria. În felul acesta, cetăţeanul astfel definit devine şi legiuitor şi legiuit, ca să vorbim precum Kant, iar ansamblul cetăţenilor, adică poporul, devine suveran. Aceasta este democraţia, cea care proclamă libertatea, reclamă egalitatea şi reconciliază aceşti doi termeni antagonici, punând mai presus de toate fraternitatea.

Or, dacă analizăm această înlănţuire de termeni, înlănţuire devenită deviză republicană, constatăm că fraternitatea este aici esenţială, deoarece ea anulează contradicţiile frecvent semnalate între ceilalţi doi termeni; ceea ce i-ar îndreptăţi pe mulţi să spună că democraţia ar fi de origine evanghelică, deoarece are iubirea ca factor mobilizator. De asemenea, s-ar putea descoperi origini sentimentale teoriilor lui Rousseau şi principiilor filozofice kantiene, fondul religios al acestora fiind de natură pietistă, protestană, cu urme de catolicism.

Declaraţia de independenţă a Americii (1776), care a servit de model Declaraţiei Drepturilor Omului din 1791, are rezonanţe puritane: "Socotim ca o evidenţă faptul că toţi oamenii au fost dotaţi de Dumnezeu cu anumite drepturi inalienabile..."

*Or, obiecţiile aduse democraţiei provin din necunoaşterea caracterului său originar religios. Cum să dai însă o definiţie precisă libertăţii şi egalităţii când viitorul trebuie să stea deschis tuturor progreselor şi mai ales creaţiei în noile condiţii în care vor deveni posibile forme de libertate şi egalitate azi irealizabile şi poate chiar de neconceput? Se pot trasa doar cadre care să se umple treptat de conţinut, cu condiţia ca fraternitatea să fie prevăzută în ele. **Ama et fac quo vis** (Iubeşte şi fă ce vrei) e formula unei societăţi nedemocrate, care ar vrea ca deviza ei să corespundă întocmai celei a unei democraţii bazate pe autoritate, ierarhie şi consecvenţă, esenţa de fapt a democraţiei. Şi atunci, fără îndoială, ar trebui să se vadă în aceasta doar un ideal sau o direcţie spre care să se îndrepte omenirea. Or, după cum am văzut, democraţia a fost introdusă în lume ca protest. Fiecare frază din Declaraţia Drepturilor Omului este o condamnare a abuzurilor, în felul acesta voindu-se să se pună capăt suferinţelor intolerabile.*

Rezumând doleanţele prezentate în caietele Statelor Generale, Émile Faguet a scris undeva că Revoluţia nu s-a făcut pentru libertate şi egalitate, ci doar pentru că "se crăpa de foame". Dacă este aşa, atunci ar trebui să se explice de ce, la un moment dat, nu s-a mai vrut "să se crape de foame". Nu este mai puţin adevărat că dacă Revoluţia a formulat ceea ce trebuia să fie, a făcut-o pentru a înlătura ceea ce era de fapt. Or, întotdeauna intenţia cu care a fost lansată o idee rămâne lipită de aceasta în mod vizibil, precum săgeata de direcţia pe care o apucă. La fel şi formulele democratice, enunţate mai întâi de o gândire protestatară, sunt strâns legate de originea lor. Formulările protestatare sunt însă incomode, pentru că ele nu riscă să fie respinse, ci sunt mobilizatoare. Aşa stând lucrurile, nu este deloc uşor să extragi din aceste formulări protestatare indicaţia pozitivă a ceea ce trebuie făcut, ele (formulările) nefiind aplicabile decât transpuse absolut şi aproape evanghelic în termeni de moralitate sau mai degrabă de interes general. Acest fel de transpunere riscă întotdeauna să ducă la o deviere în sensul intereselor particulare. Ar fi deci inutil să enumerăm acum obiecţiile ridicate împotriva democraţiei şi răspunsurile care s-ar putea da acestor obiecţii, noi voind doar să arătăm că starea sufletească democratică e un mare efort făcut împotriva naturii.

(Din LES DEUX SOURCES DE LA MORALE ET DE LA RELIGION)

FRIEDRICH NIETZSCHE

Fabricanţilor le lipsesc semnele distinctive ale rasei superioare

Soldaţii şi şefii lor mai păstrează încă, între ei, raporturi superioare raporturilor dintre muncitori şi patronii lor. Provizoriu încă, cel puţin provizoriu, orice civilizaţie cu baze militare se află cu mult deasupra a tot ce se cheamă civilizaţie industrială; aceasta din urmă, în starea ei actuală, fiind forma cea mai joasă de existenţă cunoscută până în prezent. Şi, cum aici numai legile necesităţii mai sunt în vigoare, dacă vrei să trăieşti, eşti forţat să te vinzi, dispreţuind însă în acelaşi timp şi pe cel ce exploatează această necesitate şi pe cel ce-şi cumpără muncitorul. Or, supunerea faţă de persoane puternice, care inspiră teamă sau chiar teroare, supunerea faţă de tirani sau şefi de armate, este mai puţin decât supunerea faţă de persoane necunoscute şi fără noblete, cum ar fi persoanele din industrie. În patron, de pildă, lucrătorul nu vede, în general, decât un om şiret şi exploatator, un câine care speculează toate mizeriile şi ale cărui nume, ţinută, moravuri şi reputaţie îi sunt total indiferente.

*Fabricanţii şi marii întreprinzători comerciali sunt, fără îndoială, în afara tuturor acestor forme şi semne distinctive ale **rasei superioare**, forme necesare de altfel profilului persoanelor interesante; dacă aceştia ar fi avut în ţinuta şi gesturile lor distincţia nobilimii ereditare, nu ar mai fi existat poate socialism al maselor. Căci, în fond, masele sunt gata să accepte sclavajul, sub toate formele lui, cu condiţia ca cel ce stă deasupra tuturor să-şi afirme fără încetare superioritatea care-i legitimează faptul de a fi născut pentru a comanda.*

Omul cel mai umil simte că noblete nu se improvizează şi că el trebuie să onoreze în ea fructul unor lungi perioade; în timp ce absenţa formelor superioare şi vulgaritatea faimoasă a fabricanţilor, cu mâinile lor roşii şi umflate, trezeşte în omul vulgar gândul că doar hazardul şi norocul i-au ridicat, în acest caz, pe unul împotriva celuilalt. Şi atunci îşi zice: Să încercăm şi noi măcar odată hazardul şi norocul! Să aruncăm zarurile!

Şi atunci începe socialismul.

(Din GAI SAVOIR)

CHARLES PÉGUY

Poporul nu ştie că nu ştie

Toate partidele parlamentare, fără excepţie, folosesc un limbaj convenţional, pe care toţi îl înţeleg; opoziţia republicană sau reacţionară nu are nimic de obiectat în acest caz, în legătură cu diferitele şi, pentru un timp, fructuoasele sale poziţii republicane. A învăţa politica parlamentară înseamnă a învăţa să practici acest limbaj la care şi cei mai grosolani demagogi au, de fapt, acces. A şti ce este politica parlamantară înseamnă a şti să-i vorbeşti limbajul, meteahnă de care suferă chiar şi cei mai mari oratori. Când ministrul de Interne sau cel al Cultelor strigă teatral că "o să salvăm drepturile societăţii moderne", fiecare înţelege că vrea să spună "vom salva" sau doar "vom veghea şi ne vom îngriji de interesele politice ale ministerului nostru". Cei obişnuiţi cu limbajul traduc imediat cuvintele în alte înţelesuri, făcând totodată şi reducţia necesară. Iar acest limbaj, odată învăţat, le devine mai drag şi mai familiar decât însuşi limbajul matern, limbajul de acasă, de la ţară. La început înţeleg şi ei sensul adevărat, pe care, din nefericire, îl reduc la necesităţile lor parlamentare, şi aceasta fără nici o şovăială. Şi când un apărător al

Grupaj realizat de
Marcel PETRIŞOR

(continuare în pag. 15)

PE MARGINEA STIINTELOR

aspecte din fizică

Încercarea de a concepe un model fizico-matematic al naturii se loveşte de o problemă cardinală, privind statutul cel mai general al obiectului care naşte interogaţia, apoi predicaţia epistemologică: lumea fizică este continuă sau discontinuă? Sau, luând act de caracterul ambiguu al acesteia: ce concept are o prizã mai corectă la realitate, oferind totodată şi instrumentele adecvate de operare cu elementele ei?

Această întrebare fundamentală, ivindu-se în conjuncturi de criză a teoriei preexistente, a fost apăsat pusă cel puţin de două ori în ultimele 25 de veacuri. Dacă Pitagora, deşi adept al unei viziuni numerologice a lumii, dă în geometria sa o rezolvare în favoarea continuului, tranşând astfel disputa dintre număr (entitate finită) şi întindere, în 1900 M. Planck a redeschis "procesul" în plan fizic (în cel matematic o făcuseră Newton, Leibniz şi Descartes, cu calculul infinitezimal şi geometria analitică), dând câştig de cauză discontinuităţii: "Materia nu poate emite energie radiantă decât în cantităţi finite, proporţionale cu frecvenţa."[1]

Este una din cele mai paradoxale propoziţii ieşite vreodată din pana unui om de ştiinţă. Cum să împaci acele porţii finite, cuantele, care trebuie să fie întrupate cumva în corpusculi (ceea ce au dovedit unele experienţe), cu frecvenţa de emisie ca expresie ondulatorie (evidenţiate de alte experienţe), deci continuă?

Totuşi, s-a găsit o formulă de convergenţă în *funcţia de undă*, pentru care nivelele energetice distincte ocupate de electronii unui atom sunt moduri ale undelor staţionare asociate. Se ştie că unda electromagnetică închisă (care nu se propagă), cum este de pildă cea dată de mişcarea electronilor în jurul nucleului, poate lua numai anumite frecvenţe, această cuantificare fiind un efect direct al mărginirii ei. (Analog unei corzi în vibraţie prinsă între suporţi rigizi, unde restricţiile la frontieră îi împun noduri la capete şi lungimi de undă sau frecvenţe determinate.) În consecinţă, atomul poate fi privit ca o "cavitate rezonantă electromagnetică"[2], cu energii de frecvenţă mai mici sau mai mari, însă atribuite în paliere strict definite, trecerea de la unul la altul având loc în salturi, fără poziţii intermediare.

Deci funcţia de undă este o măsură a stării de vibraţie a undelor asociate corpusculilor. Însă legătura dintre cele două fenomene este statistică (*op. cit.*, p. 569), ea indicând doar probabilitatea maximă de localizare a particulei, nu "locul" exact. Bunăoară, pentru atomul de hidrogen s-a calculat că electronul se va găsi cel mai probabil la o distanţă numită "prima rază Bohr" (0,529 A), adică pe nivelul orbital de lângă nucleu, propriu stării obişnuite a acestei specii de atom.

Implicaţiile acestui mecanism destul de enigmatic, prin care materia, impregnată cu energie în profunzime (semnificaţia formulei $E = mc^2$), rectifică dualismul în complementaritate, ar putea fi de o excepţională importanţă pentru cercetările asupra fuziunii nucleare. S-ar putea imagina cuplarea unor elemente după afinităţile lor intime, eliberând energia de prisos a noii substanţe de sinteză.

În loc de aceasta, savanţii - magicienii de azi - fie din iscoliri gratuite, fie pentru satisfacerea programelor militare, au continuat să taie firul în patru, exagerând mult în direcţia descompunerii infraatomice a materiei, nepărând să înţeleagă că tocmai atitudinea analitică face reale fragmentele tot mai mărunte stipulate mai întâi teoretic. Evident, chiar numai pentru confirmarea experimentală a noilor particule, sunt descătuşate din matricea lor imense energii de legătură, marcându-se astfel calea către aneantizarea substanţei, drum trasat cu pulbere radioactivă. Poate că refuzul anticilor de a concepe părţi inferioare celor postulate ca *atomos*, dovedea o mai adâncă înţelepciune şi cunoaştere a naturii.

De neînţeles apare şi problema pusă de savantul englez Eddington, care se întreba hamletian ce este în fond masa unde scrie, solid pe care-şi poate rezema coatele, sau acea stranie substanţă divizată în particule aflate reciproc la distanţe de sute de ori mărimea lor proprie? Este o falsă dilemă, firească, deoarece corpul fizic consistent întruchipat de o masă reprezintă calitatea care suspendă în pură potenţă ipostaza cealaltă, a materiei ce "încearcă în zadar din goluri a se naşte".

Fizicienii pot constata oricând că materia nu se instalează de la sine într-o serie progresivă de contradicţii schismatice - altfel coatele lui sir Eddington ar pătrunde printr-un soi de gelatină amorfă, într-un vraf de cenuşă. Procese de descompunere există, dar ele nu se propagă *ad infinitum*, ci până la stadiul la care se amorsează, misterios, operaţia inversă, de integrare şi înnoire structurală. O succesiune infinitezimală de extincţii şi renaşteri susţine, de fapt, lumea. Se poate spune că natura nu e fundamental nici continuă, nici discontinuă, ci este străbătută de doi "curenţi" opuşi, de unitate şi de diversitate, care o structurează şi destructurează. Dar aceştia se află dincolo de realitatea fizică, întruchipând principii. (Nimeni nu poate explica, doar pe datele ştiinţei, de ce la întreaga scară cosmică există coagulări sau disipări de substanţă). Aceste două principii, care pentru un Empedocle (sec. V î. Ch.) constituiau cauzele primare ale dinamicii Universului, acţionând ca *philia* şi *neikos* (iubire şi ură/ concordie şi discordie), pot fi ilustrate în creştinism prin căderea de tip luciferian, diferenţiatoare, sau ca înălţare hristică, sintetizatoare.

Totuşi, marii gânditori ai ştiinţei au surprins cu acuitate orientarea pe care o reclamau datele recente ale experienţei, cărora Şt. Lupaşcu avea să le găsească un nou principiu logic, mai adecvat, al contradicţiei complementare. Alături de aceştia, O. Onicescu, meditând la caracterul unei simple foi de hârtie, notează: "O repartiţie de probabilităţi depăşeşte fără să anuleze unele discontinuităţi..." (*op. cit.*, p. 443), idee dezvoltată la p. 395: "Este evident că nici uniformitatea macroscopică nu este riguroasă, şi nici neregularitatea microscopică nu este absolută, în primul rând pentru că ele *coexistă în acelaşi obiect*" (subl. mea).

Noile descoperiri în structura microfizică au concurat şi la înnoirea concepţiei asupra spaţiului în general, care s-a dovedit mult mai legat de materie decât prevedea teoria newtoniană. Ca şi el, se înţelege că nici timpul nu are de fapt caracter autonom, generat fiind de transformările entropice ale lumii concrete; dacă spaţiul e materie în extensiune instantanee, separaţiile şi trecerile dintr-o stare în alta sunt procesele pe care se grefează devenirea, durata.

Aceste din urmă reflecţii mi-au fost sugerate în parte de modelul cosmologic teoretizat de O. Onicescu, expus mai pe larg în *Mecanica invariantivă şi cosmologia*. Pornind nu de la noţiunea abstractă, relativistă - rămasă în prezent fără acoperire faptică - a unui continuum spaţio-temporal, ci de la realitatea obiectuală, prelucrată cu un aparat concis matematic, a unor procese cu invarianţi fizici (unde, per total, energia unui sistem e constantă), academicianul român a obţinut valori pentru toate mărimile mecanicii clasice (masă, impuls, spaţiu, timp), relevând în plus importanţa deosebită a inerţiei corpurilor, care constituie sursa energetică a modelului său cosmologic. "Aceste rezultate... ne arată ce conţinut bogat are ceea ce numim *inerţia materiei*..." (*idem*, p. 336).

Derivate din modurile de structurare a materiei[3] ce furnizează şi metrica în care se desfăşoară mecanica invariantivă, forţele, numite aici *tensori*, ar putea reprezenta Universul ca *întindere* ("tărie") care desparte apele de ape. Şi pentru a arăta că această teorie conduce către o cosmogonie cvasitradiţională, citez din *Mecanica*[4]..., unde autorul scrie că universul finit desemnat de sistemele invariante (cu impuls conservat) diferă de "oceanele radiaţiilor în sânul cărora se formează şi se mişcă". Nu mai este nevoie să subliniez asemănarea lumii create cu o picătură aflată în tensiune, plutind într-o masă haotică, amorfă, din care tensorii structuranţi sunt absenţi.

Recunoscând, în volumul de memorii (p. 285), că în tinereţe se lăsase atras de teoria relativistă, ajuns la maturitate intelectuală, pledează pentru o "versiune mai realistă a Universului, mai apropiată de fenomenele sale concrete", pentru o "înţelegere a sa simplă, directă, sănătoasă... fără iluzii şi, mai ales, fără îndoieli inutile" (p. 291).

Note:

1) În O. Onicescu, *Pe drumurile vieţii*, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Buc., 1981, p. 353.
2) D. Halliday, R. Resnick, *Fizică*, Ed. Didactică şi Pedagogică, Buc., 1975, II, p. 566.
3) Şi Nae Ionescu conchisese că forţele, transpuse în Univers, dau corpuri.
4) Ed. Academiei, Buc., 1974, p. 80.

aspecte din chimie

PE MARGINEA STIINTELOR

Structurat în linii mari de Mendeleev, tabloul elementelor este azi suficient de complet pentru a permite unele reflecţii interesante, dacă ţinem cont şi de alte cunoştinţe acumulate între timp.

Împărţirea lui în şapte perioade pe orizontală respectă criteriul păturilor de electroni: elementele primeia au electronii distribuiţi într-o singură orbită, cele din a doua, în două orbite etc. Cum ştim, numărul total de electroni dintr-un atom obişnuit este egal cu cel al protonilor (particulele cu sarcină pozitivă şi cu masă, din nucleu), acesta numindu-se număr de ordine. Începând cu primul şi cel mai uşor element, hidrogenul (deoarece deţine un singur electron şi un singur proton), numărul de ordine creşte cu o unitate pentru fiecare "locatar" al tabelului, în aceeaşi măsură sporind şi electronii. Se ajunge astfel la elementul 107 (descoperit de cercetătorii ruşi), cu 107 protoni în nucleu şi 107 electroni dispuşi în 7 pături orbitale, notate cu litere de la K, pătura de lângă nucleu, până la Q, cea exterioară.

Repartiţia sarcinilor negative pe straturi nu este întâmplătoare, urmând o curbă-clopot ce se poate observa aproape în ansamblul ei la elementele din partea inferioară a tabloului, cu valori maximale pentru fiecare pătură. Perioadele au cel puţin câte o garnitură întreagă de electroni pe una din orbite, începând cu cele de lângă nucleu. Astfel:

- heliul, aflat la capătul primeia, are 2 electroni pe unica sa orbită;
- neonul (ce încheie perioada) are ambele orbite completate, cea de a doua cu 8 electroni;
- argonul (încheie pe a III-a) deţine trei orbite, dar numai primele două complete, cu zestrea ştiută;
- la kripton (încheie pe a IV-a), cu patru orbite, se completează şi a treia, cu 18 electroni;
- la xenon (încheie pe a V-a), din cinci orbite, numai primele trei sunt complete;
- radonul (încheie pe a VI-a) are şase orbite, din care şi a patra a fost complet înzestrată, cu 32 electroni.

Perioada a VII-a nu e în întregime cunoscută, dar chimiştii au stabilit că cel din urmă element al acesteia (şi al tabloului), tot un gaz nobil ca şi celelalte şase, trebuie să aibă toate păturile complete, cu distribuţia 2, 8, 18, 32, 32, 18, 8 electroni, din însumarea cărora rezultă şi numărul de ordine, 118. În orice caz, structura ultimului element obţinut, 107 (denumit, se pare, Dubniu), cu şapte orbite (din care primele cinci încheiate) în formula 2, 8, 18, 32, 32, 13, 2, lasă să se întrevadă împlinirea acestei perioade cu elementul terminus, 118.

Ce este demn de reţinut, constituind totodată un mijloc sigur de organizare a tabloului (pledând şi pentru încheierea lui la 118), e următoarea corelaţie: *suma elementelor dintr-o perioadă este egală cu numărul maxim de electroni ai ultimei orbite completate din elementul care încheie acea perioadă.* De exemplu, prima perioadă conţine doi atomi, hidrogenul şi heliul: electronii de pe orbita heliului (care e completă) sunt în număr de doi. În a doua şi a treia perioadă, sunt câte opt elemente, adică tot atâtea cât şi electronii de pe ultima orbită completă, ş.a.m.d., până la perioadele VI (cu 32 elemente) şi VII (tot cu 32 elemente, din care lipsesc deocamdată unsprezece), cifre ce îşi au echivalentul în cele mai bogate straturi electronice.

Gazele nobile sau inerte, încheietoarele celor şapte grupe, sunt numite aşa deoarece intră în reacţie extrem de greu cu alte substanţe (numai în condiţii artificiale), unele chiar deloc, tocmai fiindcă posedă garnituri complete de electroni pe primele nivele, iar pe ultimul, câte 2 sau câte 8 (dubleţi sau octeţi), configuraţii foarte stabile, fără afinităţi pentru combinaţii.

Celelalte elemente, care nu sunt capete de şir periodic, au şi ele orbitele superioare incomplete, în formaţii mai mult sau mai puţin stabile (niciodată octeţi), numărul electronilor prezenţi în acest strat indicând valenţa şi apetitul combinativ.

Acum, dacă privim atomul ca pe un rezonator electromagnetic (v. articolul precedent), putem echivala cele 7 pături de electroni cu 7 note muzicale, potrivit propriei funcţii de undă cuantificabilă ce rezultă din numărul şi energia electronilor, nivelele exterioare fiind expresia unor energii superioare faţă de cele de lângă nucleu.

Speculând analogic aceste proprietăţi, considerăm că, faţă de atomii gazelor nobile, structuraţi în configuraţii foarte stabile, comparate cu note închise în ele, "mute", stratele incomplete ale majorităţii elementelor reprezintă deschideri, veritabile emisii sonore, ca şi cum aceşti atomi ar lansa semnale în microunivers către valenţele complementare pentru a se contopi într-un compus chimic stabilizat prin punerea în comun a sarcinilor disponibile. Dacă aici am avea de-a face cu sunete imperfecte, care năzuiesc să se îmbine în variatele interferenţe ale substanţelor compuse, poate chiar în simfoniile neştiute ale chimiei organice, gazele nobile ar întruchipa note primare.

Dacă există o "muzică a sferelor", nu domneşte numai la nivel macrocosmic, ci şi în micul infinit... Un joc unduitor de note uneşte cele două registre printr-un legato arcuit, multiplu, un pod de armonice între "basul fundamental al Universului" şi supraacutele luminii; trecând prin cele mai "fierbinţi" elemente materiale, a căror încordată stare de vibraţie e gata să scapere fotoni, gama sonoră se efilează în înalturi eterice, devenind gamă luminoasă, curcubeu.

Florea TIBERIAN

TALMUDUL

"Eu nu sunt cetățean american de religie mozaică. Eu sunt evreu. Sunt american de 63 de ani, dar sunt evreu de 4000 de ani."
Rabinul Stephen S. Weise

12. CONȚINUTUL TALMUDULUI (1)

O prezentare sumară a conținutului Talmudului este utilă numai ca material informativ. Deși o astfel de abordare a Talmudului nu conduce la ceea ce este de fapt esențial, la înțelegerea spiritului talmudic, ea contribuie la obținerea unei viziuni globale a cadrului problematic asupra căruia s-au aplecat rabinii evrei, urmașii fariseilor, în primele cinci secole ale erei creștine. Prin înfăptuirile tanaiților, apoi ale amoraimilor și, în cele din urmă, ale tasophiștilor a fost rotunjită cea mai veche versiune integrală a Talmudului, manuscrisul datând din anul 1343. Două sute de ani mai târziu, sub pontificatul Papei Leon X, textul acestui manuscris va fi încredințat tiparului în tipărnița lui Daniel Bomberg din Veneția.

Uriașul material al Talmudului, așa cum s-a arătat în cap.10 al acestui studiu, este împărțit în cele șase Ordine, în care sunt grupate cele 63 de Tractate care alcătuiesc Mișna.

I. SERAIM - SEMĂNĂTURILE

Textul Talmudului este deschis de poruncile fundamentale cu privire la ogoare. Ele se bazează pe credința că pământul Țării Israel aparține lui Dumnezeu și el a fost încredințat poporului evreu numai spre folosire. Ca urmare, cultivarea pământului nu trebuie făcută numai în folosul proprietarilor. Atât săracilor, cât și preoților și leviților, care nu posedă proprietăți funciare, ei dedicându-și viața slujirii Templului, li se cuvine o parte din roadele pământului. În textul acestui Ordin se împletește recunoștința față de Dumnezeu pentru bogăția recoltelor cu grija pe care divinitatea o are pentru cei care, în organismul social, au, sub aspectul proprietății, poziții oarecum dezavantajate. Ca urmare, este firesc ca la începutul acestui Ordin să fie plasat Tractatul despre binecuvântări.

Tractatele conținute în acest Ordin, cu excepția primului, nu au în Talmudul babilonian Ghemara corespunzătoare. Aceasta deoarece prescripțiile cu privire la sol nu au sens în afara Țării Israel. Astăzi, însă, ele devin din nou actuale în Statul Israel.

1. Brachot - **Binecuvântările** (Tractatul conține 9 capitole).

Gravitatea rostirii binecuvântărilor este subliniată prin faptul că, în conținutul tractatului, sunt precizate amănunțit locul, timpul și intonația rostirii, pentru ca starea de concentrare să fie maximă. Binecuvântările se referă atât la evenimentele bune, cât și la cele rele, cu care cucernicul este confruntat. Un spațiu larg este rezervat rugăciunilor cu caracter personal. Partea aggadică a acestui tractat este deosebit de consistentă, ea referindu-se, cu precădere, la rugăciunile ce se rostesc seara și la cele rostite la masă, în conformitate cu obiceiurile practicate în Israel și în Babilonia.

2. Pea - **Colțul ogorului** (Tractatul conține 8 capitole, având numai Mișna).

La culegerea recoltei se lasă un colț al ogorului nerecoltat și, alături de el, se face uitat un snop. Acestea sunt intenționat lăsate pentru săraci. În cuprinsul tractatului sunt discutate drepturile de care se bucură săracii în legislația talmudică.

3. Demai - **Situații îndoielnice** (Tractatul conține 7 capitole).

Prescripțiile conținute în acest tractat se referă la întrebuințarea - respectiv distrugerea - roadelor asupra cărora planează îndoiala că nu au fost dijmuite.

4. Kilajim - **Încrucișările** (Tractatul conține 9 capitole, cu referiri la *Levitic* 19,19: *"Legea Mea să o păziți; vitele tale să nu le faci să se împreune cu alt soi; ogorul tău să nu-l semeni deodată cu două feluri de semințe; cu haină țesută din felurite torturi, de lână și de in, să nu te îmbraci"*. De asemenea, poate fi invocată și legătura cu textul din *Deuteronom* 22, 9: *"Să nu semeni via ta cu două feluri de semințe, ca să nu-ți fac blestemată strângerea semințelor pe care tu le semeni împreună cu roadele viei tale"*).

Tractatul conține prescripții în sensul citatelor de mai sus din Pentateuch, insistând, prin relatări aggadice, asupra consecințelor nefaste pe care le au încrucișările.

5. Șwiit - **Anul al șaptelea** (Tractatul conține 10 capitole, cu referire la următoarele texte din Pentateuch: *Ieșirea* 23, 11: *"Iar în al șaptelea an, lasă țarina ta să se odihnească, și se vor hrăni săracii poporului tău, iar rămășițele le vor mânca fiarele câmpului. Așa să faci și cu via ta și cu măslinii tăi"*; *Deuteronom* 15, 1-3: *"În anul al șaptelea vei face iertare. Iertarea însă va fi aceasta: tot împrumutătorul, care dă împrumut aproapelui său, să ierte datoria și să n-o ceară de la aproapele său sau de la fratele său, căci s-a vestit iertarea în cinstea Domnului Dumnezeului tău. De la cel de alt neam să ceri datoria; iar ce vei avea la fratele tău, să-i ierți"*).

Anul al șaptelea este un an de odihnă pentru pământ, așa cum ziua a șaptea este zi de odihnă pentru om. Tractatul conține amănunte cu privire la muncile permise și cele nepermise în anul în care ogoarele rămân pârloagă, precum și despre destinația pe care o au roadele recoltate într-un astfel de an. În anul sabbatic, săracii au avantaje atât de la roadele care cresc de la sine, precum și din iertarea datoriilor. Mai târziu, însă, prescripția referitoare la iertarea datoriilor nu a mai fost aplicată, deoarece, dacă s-ar aplica, nimeni nu ar mai da cu împrumut.

Problemele create de anul în care pământul trebuia să se odihnească au devenit acute pentru locuitorii ortodocși din Israel, în acest secol, când s-a produs marea imigrare. În condițiile lumii de astăzi, respectarea acestei prescripții ar crea dificultăți de ordin tehnic în agricultură, cât și pierderi băneși pentru cei ce o aplică.

Dar acest tractat este important și pentru elucidarea conceptului de *"aproape"* în accepțiune talmudică. Prin *"aproape"*, atât Pentateuchul, cât și Talmudul înțeleg numai *"un alt evreu"*, cei de alt neam nefiind incluși în categoria *"aproapelui tău"*.

6. Trumot - **Partea cuvenită preoților** (Tractatul conține 11 capitole, cu următoarea referire la texte din Pentateuch: *Numerii* 18, 8: *"Zis-a Domnul către Aaron: Iată Eu am dat în seama voastră pârga Mea din toate cele închinate Mie de fiii lui Israel; ție ți le-am dat acestea și după tine fiilor tăi, pentru cinul vostru, pentru preoția voastră, prin lege veșnică"*).

Acest tractat, ca și următoarele trei, discută despre dările care se cuvin preoților și leviților. Într-o formă schimbată, în parte doar simbolică, aceste prescripții sunt și astăzi în vigoare.

7. Maasrot - **Zeciuiala** (Tractatul conține 5 capitole, cu următoarele referiri la texte din Pentateuch: *Leviticul* 27, 30: *"Toată dijma de la pământ și din roadele pomilor este a Domnului, sfințenia Domnului"* și *Numerii* 18, 21: *"Iar fiilor lui Levi, iată, Eu le-am dat moștenire toată zeciuiala din toate câte are Israel, pentru slujba lor pe care o fac la cortul adunării"*).

Proprietarii de pământ din Israel au obligația să plătească un soi de impozit, evaluat la a zecea parte din recoltele obținute. Acest impozit este repartizat leviților care, prin legea mozaică, nu posedă proprietăți agricole.

8. Maaser șeni - **A doua zeciuială** (Tractatul conține 5 capitole, cu următoarea referire la textul Pentateuchului: *Deuteronomul* 14, 22: *"Să osebești zeciuiala din toate veniturile semănăturilor tale, care-ți vin din țarina ta în fiecare an"*).

Această a doua zeciuială este destinată pelerinilor care întreprind din trei în trei ani un pelerinaj la Ierusalim. Ea este reținută din recoltele celui de al doilea și al cincilea an al fiecărui ciclu de șapte ani.

9. Challa - **Aluatul** (Tractatul conține 4 capitole, cu următoarea referire la textul Pentateuchului: *Numerii* 15, 21: *"Pârgă din aluatul vostru să înălțați dar Domnului din neam în neam"*).

Din tot aluatul, preoții primeau o parte; o altă parte era arsă ca sacrificiu.

10. Orla - **Roadele impure** (Tractatul conține 3 capitole, cu următoarea referire la textul Pentateuchului: *Leviticul* 19, 23: *"Când veți intra în pământul, pe care Domnul Dumnezeul vostru vi-l va da, și veți sădi orice pom roditor, să curățiți necurățenia lui; trei ani să socotiți roadele lui ca necurate și să nu le mâncați; iar în al patrulea, toate roadele lui să fie afierosite Domnului întru lauda Lui"*).

Pomii, după sădirea lor, se bucură de un regim special timp de patru ani. Timp de trei ani fructele lor nu se mănâncă; rodul celui de al patrulea trebuie închinat Domnului și dăruit ca a doua zeciuială pentru sărbătoarea pelerinajului la Ierusalim. În afară de această prescripție, tractatul cuprinde reguli despre folosirea sau distrugerea fructelor sau lucrurilor care au fost amestecate cu ceea ce este considerat impur.

11. Bikkurim - **Primele fructe** (Tractatul conține 3 capitole, cu următoarele referiri la textul Pentateuchului: *Ieșirea* 23, 19: *"Pârga din roadele țarinii tale să o aduc în casa Domnului Dumnezeului tău!"*; *Deuteronomul* 26, 2: *"Să iei pârga tuturor roadelor pământului ce vei lua tu din pământul tău pe care Domnul Dumnezeul tău ți-l dă, să o pui în paner și să te duci la locul acela pe care îl va alege Domnul Dumnezeul tău ca să-și sălășluiască întrânsul numele Său"*).

Tractatul cuprinde descrierea modului în care primele roade se aduc prinos, ca o manifestare de bucurie a Poporului lui Dumnezeu pentru bogăția roadelor pământului.

Cele mai multe ediții ale Talmudului încheie acest Ordin cu o anexă despre încrucișări, corcituri și hermafroditi. În această anexă sunt făcute precizări asupra caracterelor care deosebesc bărbatul, femeia și hermafroditul.

*

În continuare, pentru a ieși din cadrul strict formal al acestei expuneri schematice a conținutului Talmudului, reproducem două scurte fragmente din *Tractatul Brachot*, primul aparținând Mișnei, cel de al doilea Ghemarei.

"Când îți rostești rugăciunea, nu te așezi jos decât dacă ai un motiv deosebit de grav. Cuviosul de odinioară [probabil referire la chassidimii din perioada Maccabeilor - n.n.] *zăbovea un ceas, înainte de a-și începe rugăciunea, pentru ca, în acest răstimp, inima lui să se îndrepte spre Tatăl ceresc. Chiar dacă regele îl întreba de sănătate, el nu răspundea. Și chiar dacă un șarpe i se încolăcea în jurul gleznei, el nu-și întrerupea rugăciunea"* (Mișna - *Brachot* V, 1).

"Ni se predă că Rabbi Jose a spus: Eram odată pe drum, când am intrat într-una din ruinele Ierusalimului, pentru a mă ruga. Elia, cu gând bun, a rămas de pază la intrare și m-a așteptat până mi-am terminat rugăciunea. După ce am terminat rugăciunea, el mi-a spus: Pace ție, maestrul meu! Iar eu i-am spus: Pace ție maestrul și învățătorul meu! Apoi, el mi-a spus: Fiul meu, de ce ai intrat în ruine? Eu i-am răspuns: Să mă rog. El mi-a spus: Puteai să te rogi și pe drum. Eu i-am răspuns: Mi-a fost teamă că m-ar fi putut conturba vreun trecător. El mi-a spus: Ai fi putut rosti rugăciunea scurtă [o formă prescurtată a principalei rugăciuni zilnice - n.n.]. *Cu acel prilej am învățat de la el trei lucruri: am învățat să nu intru în ruine, am învățat că poți să te rogi și pe drum, și am învățat că cel ce se roagă pe drum trebuie să rostească rugăciunea scurtă"* (Ghemara - *Brachot* 3-a).

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

SIONISMUL

FEREASTRUL SECRET AL RAZBOIULUI RECE

(urmare din numărul trecut)

EUSTACE MULLINS

ATROCITĂȚI SIONISTE

Dintre numeroasele relatări despre domnia terorii instaurată de Statul Israel în Orientul Mijlociu, una dintre cele mai impresionante este cartea lui Ralph Schoenman, THE HIDDEN HISTORY OF ZIONISM [Istoria ascunsă a Sionismului] (Veritas Press, Santa Barbara, CA). Schoenman subliniază că afirmațiile calomnioase ale sioniștilor, care îi prezintă pe arabi drept niște barbari, sunt contrazise de faptul că *"în timpul Evului Mediu european, matematicile și filozofia s-au bucurat de continuitate datorită savanților arabi. Mișcarea sionistă subjugă Palestina și îi oprimă cultura cu o atât de atroce barbarie, încât comportamentul evreilor îi șochează chiar și pe cei familiarizați cu analele pline de cruzime ale cuceririlor coloniale"*.

Schoenman relatează încă de la prima pagină: *"21 Dec. 1987 - greva generală a comunității palestiniene. Răspunsul israelian la răzvrătire a fost brutal. Ministrul Apărării, Yitzhaak Rabin, a ordonat folosirea tancurilor, a vehiculelor blindate și a armelor automate împotriva populației neînarmate. Actul de brutalitate care a indignat cel mai mult populația palestiniană a fost arestarea, sub amenințarea armelor, a răniților aflați la pat, în spitale. Copiii palestinieni, cerând lapte prafla depozitele Statelor Unite, au fost întâmpinați cu focuri de armă și lovituri de bâte."*

Toate aceste atrocități au fost plătite de contribuabilii americani. Ele sunt justificate de Israel ca răspuns la relele suferite de evrei în timpul Holocaustului. Dar copiii palestinieni masacrați nu au luat parte la Holocaust. Schoenman amendează (pag.16) *"mitul că sionismul este legatarul moral al victimelor Holocaustului"*. Și, în continuare, scrie: *"Amara și cruda ironie a acestei false pretenții este faptul că, la începuturile ei, mișcarea sionistă însăși a conlucrat activ cu nazismul. Mussolini a organizat detașamente ale mișcării Tineretul Revizionist Sionist - **Betar** - cu cămăși negre, în competiție cu propriile grupuri fasciste. Ajuns șeful **Betar**-ului, Menachem Begin a preferat cămășile brune ale lui Hitler, uniformă pe care Begin și **Betar**-ul a purtat-o la toate mitingurile, unde participanții se salutau cu salutul fascist. În 1937, miliția muncitorească «socialistă» a sionismului, **Haganah**, întemeiată de Jabotinsky, a trimis la Berlin un agent, pe Feivel Folkes, cu oferta de a spiona pentru serviciile de securitate S.S., în schimbul permisiunii de a folosi averile evreiești pentru colonizările sioniste. Adolf Eichmann a fost invitat în Palestina ca oaspete al organizației **Haganah**. Generalul S.S. Kun Becher a fost numit de Heinrich Himmler comisarul tuturor lagărelor de concentrare naziste. El nu a fost niciodată judecat, iar după război-a ocupat cu conducerea operațiilor de vânzări de grâne către Israel. Corporația sa, Cologne-Handel Gesellschaft, a avut afaceri pe scară largă cu guvernul israelian"* (pag.94).

ÎNTOTDEAUNA O MINORITATE

Deși sioniștii susțin că Dumnezeu le-a făgăduit Palestina printr-un contract imprescriptibil, ei nu oferă nici o explicație pentru faptul că au fost întotdeauna, acolo, o minoritate. Pe teritoriul palestinian, ei nu s-au angajat în afaceri și nu au practicat agricultura până spre sfârșitul secolului trecut, când a intervenit finanțarea lui Rothschild. Sursa informației, ISRAEL HISTORY UNTIL 1880 (pag.230): *"În acea perioadă (sec.XIX), evreii supraviețuiau în primul rând datorită ajutoarelor primite din străinătate"*. Dar aceasta până când au răpit fermele și gospodăriile populației arabe autohtone; atunci s-au apucat de comercializarea bunurilor jefuite.

Documentația cea mai autorizată despre prezența sionistă în Palestina se găsește în TIME LIFE BOOKS (1985). De la pagina 24 aflăm că *"La începutul lui 1948, când se declara Independența, populația evreiască din Palestina era estimată la 600.000, pe când populația ne-evreiască (arabă), în ajunul Independenței, era de cca. 1.800.000."*

În momentul preluării puterii în Israel, în 1948, sioniștii erau o minoritate de ordinul unei treimi din populație! Cum de au avut succes împotriva unui număr considerabil mai mare? Răspunsul, concentrat într-un singur cuvânt, este: *terorism*. Israelul este **unicul** stat din lume întemeiat exclusiv pe acte de terorism. Abba Eban înfierează, în PERSONAL WITNESS, faptul că Lordul Moyne, un simpatizant al cauzei sioniste, a fost asasinat de *Lechi*, un grup marginal din banda teroristă *Irgun Zvai Leumi*, condusă de Menachem Begin. El a fost ucis la Cairo, în 1944. Contele Bernardotte, pe atunci negociator oficial ONU pentru Palestina, a fost și el asasinat de Lechi. Sioniștii au aruncat în aer Hotelul "Regele David", au răpit și torturat soldați britanici, după care i-au ucis, le-au ciopârțit trupurile și au omorât mai mulți englezi care au îndrăznit să încerce să-și înmormânteze camarazii creștinește. Aceste grozăvii au provocat acte de revoltă antievreiești la Londra, înăbușite însă repede de guvernul britanic.

FRONTUL NEOCONSERVATOR ÎN STATELE UNITE

Pentru ca poporul american să nu afle de atrocitățile comise de sioniști împotriva arabilor, sioniștii au organizat în Statele Unite un front la nivel național, autointitulat *"mișcarea neoconservatoare"*. Mișcarea era condusă de Norman Podhoretz, editor al revistei *Commentary*, publicată de Comitetul American Evreiesc din New York. (Neoconservatorii erau, de fapt, evrei socialiști disidenți, care părăsiseră partidul comunist după ce Stalin a ordonat asasinarea lui Trotzky. Comuniștii trotzkiști au rupt legăturile cu partidul comunist și și-au pus în Statele Unite masca de *"conservatori"*. Deși *Commentary* era principalul lor mijloc de exprimare, ei au editat și alte publicații, ca de exemplu *National Review*. Totuși, propagandiștii sioniști principali din Statele Unite rămân principalele rețele de presă evreiești, în frunte cu *New York Times* al lui Sulzberger și *Washington Post* al familiei Meyer.

SIONISMUL ȘI CIA

O armă principală a sionismului în Statele Unite a fost CIA. Bob Woodword, THE SECRET WARS OF THE CIA: 1981-87, notează la pag. 161: *"CIA a avut informatori secreți în PLO (Organizația pentru Eliberarea Palestinei), care au furnizat, la timp, detalii operaționale despre acțiunile PLO în Israel."* Rezultatul acestor informații a fost că *Mossad*-ul a reușit să anihileze majoritatea acțiunilor PLO. *"Înainte de 1947* - continuă Woodward - *James Jesus Angleton, cunoscutul șef al evidențelor pe calculator în cadrul CIA, a condus departamentul pentru Israel, deținând informații vitale despre operațiile din Orientul Mijlociu, precum și analize strategice. Iar după ce Angleton a fost concediat, toată inteligența israeliană a fost mobilizată ani de zile pentru o acțiune de presă de tip **Mossad**, cu scopuri politice."* La pag.355, Woodward ne informează că *"William Casey, directorul CIA, a avut relații cu Israelul. El a permis accesul statiilor de recepție israeliene la fotografiile de recunoaștere prin satelit, informații pe care Israelul le-a exploatat din plin."* Strânsa colaborare între Israel și CIA a fost elogiată cum se cuvine de neoconservatori, care au umplut paginile publicațiilor lor cu aprecieri favorabile la adresa Israelului, acțiune la care o participare notabilă au avut-o Jeanne Kirkpatrick, ambasadorul Statelor Unite la Națiunile Unite, și Margaret Thatcher, primul ministru conservator al Angliei. Când, în 1996, Norman Podhoretz s-a retras de la conducerea revistei *Commentary*, a publicat o carte intitulată NEOCONSERVATORISM: A EULOGY, autoelogiindu-se pentru treaba bine făcută. Se mândrea cu faptul că: *"Neoconservatorismul a fost creat spre a ajuta Israelul să ajungă într-o poziție avantajoasă în cadrul Războiului rece. O sarcină pe care acum ne-am realizat-o..."*

Aceasta este recunoașterea deschisă că fantasticul *"Război rece"* nu a fost niciodată altceva decât o operație sionistă. Acum, când ea s-a încheiat, neoconservatorismul nu mai are nici o misiune în Statele Unite. Probabil că el va continua să existe totuși, ca un canal de propagandă proisraeliană.

MARGARET THATCHER

În prezent, fostul prim-ministru al Angliei, Margaret Thatcher, este plătită cu respectabila sumă de 100.000 de dolari pentru fiecare discurs rostit în Statele Unite. Aceasta este o răsplată oferită de Statul Israel. Deși, în aceste cuvântări, ea nu și-a dezvăluit niciodată simpatiile sioniste, totuși a exprimat înclinațiile sioniste ale administrației sale, cu prilejul morții mentorului ei, Sir Keith Joseph. În elogiul pe care i l-a închinat, ea a declarat că el a fost singurul arhitect al întregii sale administrații. Dar nu a adăugat că Joseph Keith a fost fiul lui Sir Abraham Joseph, principalul contractant pentru Casa Rothschild în multele și marile afaceri comerciale din Anglia, acumulând, datorită lor, o uriașă avere, care i-a permis fiului său să se dedice *"serviciului public"*.

Discursul lui Margaret Thatcher la Congresul de la Praga a fost recent retipărit în *Wall Street Journal* (pe pagina întâi a numărului din 14 Mai 1996, sub titlul *"Vestul după Războiul rece"*); Thatcher citează Congresul de la Viena din 1815, dar uită să menționeze că la acel Congres, pentru a-și putea celebra victoria asupra lui Napoleon, familia Rothschild și-a declarat stăpânirea asupra Europei. (A se vedea și lucrarea lui Eustace Mullins, THE WORLD ORDER). În descrierea pe care o face Războiului rece (descriere care ni se pare că nu-i prea reușește), ea afirmă: *"A fost în primul rând un fel de simetrie nesănătoasă în afacerile internaționale, creată de o balanță a fricii. Prăbușirea puterii sovietice a însemnat sfârșitul acestei situații"*. Din nou întâlnim o recunoaștere fățișă a faptului că guvernele *"lumii libere"*, manipulate de sioniști, și-au ținut cetățenii sub imperiul fricii, pentru a le putea impune impozite destinate înarmării Israelului. Acum, se apreciază că în timpul Războiului rece nu mai puțin de 10 % din bugetul de apărare al Statelor Unite (în valoare de 10 până la 25 de bilioane pe an) a fost pompat în secret spre Israel. Multe dintre aceste *"donații"* au fost trecute în documente ca fiind îndreptate spre alți beneficiari, dar cele mai multe au fost dirijate direct spre Israel.

Margaret Thatcher a fost apreciată în mod deschis în Anglia pentru subordonarea sa față de Israel. În discursul de la Congresul de la Praga, ea insistă asupra *"aceleiași discipline"* impuse de Războiul rece, pe care atât ea cât și colegii ei americani și-au întemeiat lungile și rodnicele lor cariere. Sioniștii sunt maeștri ai terorismului; cum vor mai fi savurat terorizarea popoarelor Angliei și Statelor Unite de-a lungul nesfârșitelor decade ale Războiului rece!

În ciuda succeselor sale în transpunerea în viață a programului Casei Rothschild în Anglia, lunga guvernare a Margaretei Thatcher i-a câștigat puțini prieteni. A fost de curând comemorată de Theodore Dalrymple în publicația *Spectator* din 10 Februarie 1996. Autorul spune că Margaret Thatcher *"a avut de fapt mai puțin succes în propria ei țară, întrucât a lăsat-o exact așa cum a găsit-o: cenușie și mohorâtă, purtând de grijă unei populații cu un apetit de nepotolit pentru cele mai stupide idei"*.

Cu prilejul unei vizite recente la Londra, am fost șocat de monotonia acestei țări dominate de sionism, care îți face impresia că aparține lumii a treia prin îmbrăcămintea ponosită, infrastructura ruinată și comportamentul obosit al populației.

(va urma)

marginalii

Cartea lui **NIKOLAI BERDIAEV** *Esprit et liberté. Essai de philosophie chrétienne* (Paris, 1933) a apărut de curând în traducere românească – *Spirit și libertate. Încercare de filosofie creștină* – la Editura "Paideia" din București ("Colecția de studii și eseuri"); versiunea românească este semnată de părintele Stelian Lăcătuș, iar postfața (destul de zgârcită) aparține d-lui Gh. Vlăduțescu.

Lucrarea lui Berdiaev reprezintă o abordare eseistică (și apologetică în sens larg) a problematicii gândirii creștine răsăritene în raport cu principalele curente spiritualiste (bunăoară thomismul sau barthianismul) sau pseudo-spiritualiste (precum teosofia sau antroposofia) ale sfârșitului de secol XIX și începutului de secol XX. De o deosebită importanță este capitolul VIII, care cuprinde o critică necruțătoare a teosofiei și antroposofiei, precum și a tendințelor gnostice în general; problema este de maximă actualitate, având în vedere recrudescența acestor surogate de spiritualitate în lumea de azi (mai ales prin perfida "sinteză" *new-age*-istă, cu care totuși, mai ales în alte cărți ale sale, gândirea lui Berdiaev are unele afinități *avant la lettre*). Autorul ține să demonstreze că "este cu totul dificil să găsești pe Dumnezeu în teosofia lui Annie Besant, ca și să găsești omul în antroposofia lui Rudolf Steiner" (p. 318), aceste doctrine purtând "pecetea epocii contemporane în care s-au născut. Or aceasta a fost cea în care au triumfat naturalismul, evoluționismul, raționalismul și materialismul" (p. 319).

Dacă, din punct de vedere religios, Berdiaev se declară ferm de partea *ortodoxiei* bizantino-slave (cu puternice accente de "rusism"), din punct de vedere filosofic, el se autodefinește ca *existențialist* (dar într-un sens divergent față de existențialismul german și mai ales de filosofia heideggeriană, căreia îi reproșează ignorarea antropologiei religioase).

După ce a străbătut o perioadă mai dificilă (decembrie 1996-ianuarie 1997), ilustrată abia cu câteva titluri, Editura "Anastasia" pare hotărâtă să revină în forță pe piața editorială. Prezentăm aici doar o selecție a titlurilor oferite în lunile februarie-martie.

Cu o întârziere de aproape două luni, a ieșit de sub tipar volumul *Spiritul dreptei. Între tradiție și actualitate* de **RĂZVAN CODRESCU**. Autorul mărturisește (p. 7) că nu și-a propus să vorbească "atât despre o dreaptă care a fost, cât despre una care s-ar cădea să fie. Nu atât despre o dreaptă politică, a acțiunii imediate, cât despre una spirituală, a vegherii neîntrerupte. Nu atât despre o dreaptă a soluțiilor conjuncturale, cât despre una a rânduielilor eterne", năzuind "o carte a principiilor, dar și a «deosebirii duhurilor», în căutarea «dreptei socotințe»".

Pe coperta finală, d-l Teodor Baconsky notează: "... Cabrate polemic, necruțătoare cu poncifele, dârze în afirmarea unui *CREDO* sobornicesc, eseurile reunite aici incomodează lenea și sporesc reflecția, precum Adevărul însuși". După părerea editorului, cartea "ar fi putut bucura duhul exigent al regretatului Petre Țuțea". Împărțită în două secțiuni ("Dimensiunea spirituală" și "Dimensiunea politică" a dreptei), ea cuprinde 24 de eseuri și articole, precedate de un cuvânt înainte al autorului.

După *Sufletul după moarte*, Editura "Anastasia" a scos o a doua carte purtând semnătura călugărului ortodox american **SERAPHIM ROSE** († 1982); este vorba de un volum care reunește două scrieri (traduse de d-na Irina Dogaru): *Nihilismul. Rădăcinile revoluției în epoca modernă* și *Revelația dumnezeiască în inima omului* (aceasta din urmă apărută și separat, într-o altă versiune românească, sub egida Asociației "Christiana", cu titlul *Descoperirea lui Dumnezeu în inima omului*). Prima este o deconspirare a tendințelor dizolvante din cultura și politica ultimelor veacuri, iar a doua se constituie într-o meditație asupra religiei în general și a "dreptei credințe" răsăritene în particular. Reunind erudiția cu spiritul viu, Seraphim Rose rămâne una dintre marile figuri "exotice" ale Ortodoxiei contemporane, a cărui operă se află acum, din fericire, integral tradusă în limba română.

Colecția "Comorile Pustiei" s-a îmbogățit cu trei titluri noi. *Fericirile* reprezintă o serie de scrisori pe teme duhovnicești (traducere: Adrian Tunei) din ultima parte a vieții Cuviosului **IOAN DE LA VALAAM** (1873-1958), ce ne pun dinainte nu doar adâncimile de taină ale Ortodoxiei, dar și o pilduitoare experiență personală, plină de prospețimea unei trăiri mistice autentice. E un imn al credinței și o călăuză spre *metanoia*, de o forță aproape paulinică. Sfântului **IGNATIE BRIANCEANINOV** (unul dintre marii înduhovniciți ruși ai veacului trecut) îi apare o a treia carte la "Anastasia" (după *Tâlcuiri la Patericul egiptean* și *Cuvânt despre Rugăciunea lui Iisus*): *Plângerile unui mohah* (citim pe pag. 4: "Frumoasa tălmăcire a acestor pagini duhovnicești se datorează lui Boris Buzilă"). Urmând modelul biblic al *Plângerilor lui Ieremia*, autorul căinează, într-o gravă meditație lirico-teologică, prăbușirea "Ierusalimului lăuntric", condiția păcătoasă a omului modern, pe care-l (re)cheamă, cu verb de prooroc, la marea cină a învierii întru Hristos. În fine, al treilea volum, intitulat *Meditații despre Rugăciunea inimii*, se constituie într-un îndrumar sau ghid duhovnicesc, al cărui miez îl reprezintă spiritualitatea paisiană. Figură centrală a "renașterii filocalice și isihaste" din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, starețul **PAISIE (PETRU) VELICIKOVSKI** (1722-1794), ce a petrecut vreme îndelungată în părțile noastre (1743-1746; 1763-1794), este una dintre cele mai sigure călăuze în materie. După *Crinii țarinii*, carte publicată anul trecut tot în această colecție, *Meditații despre Rugăciunea inimii* este o nouă apariție ce cinstește memoria binecuvântată a Sfântului Paisie de la Neamț. **Prima parte** a acestui volum cuprinde o prezentare (tradusă din rusește de Episcopul Nicodim, stareț al Mânăstirii Neamț) pe care păr. Serghie Cetferikov o face învățăturii paisiene despre Rugăciunea lui Iisus. Textul este precedat de un cuvânt al Mitropolitului Serafim Joantă. **A doua parte** reproduce chiar textele ("capetele") starețului Paisie despre Rugăciunea inimii, în traducerea din limba rusă a păr. Gh. Roșca. **Partea a treia** cuprinde 31 de meditații duhovnicești (de proveniență athonită) privitoare la aceeași rugăciune, traduse din grecește de ierom. Ștefan Nuțescu.

Cartea eruditului francez **LOUIS DUMONT**, *Eseuri despre individualism* (apărută în 1955 la Paris, iar acum tradusă în românește de soții Ștefan-Scalat), ne oferă "o perspectivă antropologică" asupra uneia dintre cele mai dezbătute probleme ale modernității. Lucrarea se întemeiază pe o uriașă bibliografie (istorică, politică, religioasă, filosofică, juridică etc.).

Revizuirile (*Retractationes*) **FERICITULUI AUGUSTIN** apar pentru prima oară în românește (în traducerea regretatului clasicist Nicolae I. Barbu, cel care a dat, în urmă cu un deceniu, și versiunea românească a *Confesiunilor*). Este vorba de o trecere în revistă, cu caracter autocritic, a operelor scrise până la anul 427, aducând prețioase preciziuni și îndreptări teologice, filosofice, istorice și filologice; ne aflăm în fața unuia dintre monumentele cultural-religioase ale fascinantei treceri dinspre Antichitatea păgână spre Evul Mediu creștin. Ediția de la "Anastasia" este întregită cu o postfață semnată de un alt mare cărturar plecat dintre noi: patrologul Ioan G. Coman.

Anca Crivăț-Vasile (îngrijitoare și prefațatoare a ediției) și Răzvan Codrescu semnează versiunile românești ale poemelor mistice ale **SFÂNTULUI IOAN AL CRUCII/SAN JUAN DE LA CRUZ** (1542-1591), apărute la "Anastasia" (col. "Psalm", seria "Marii mistici ai literaturii universale"), sub titlul *Noche oscura del alma/Noaptea întunecată a sufletului*. Este vorba de o ediție bilingvă comentată, cuprinzând toate cele 20 de poeme provenite cu certitudine de la marele mistic spaniol (doctrinar oficial al Bisericii Catolice, alături de Toma de Aquino). Unele dintre versiunile românești apăruseră inițial în revista noastră, începând din 1994.

Cercetătorul italian **CLAUDIO MUTTI** (n. 1946), căruia nu demult îi apăruse în românește volumașul intitulat *Mircea Eliade și Garda de Fier* (Editura "Puncte Cardinale", Sibiu, 1995), este de acum prezent în librăriile noastre cu un volum mai substanțial (publicat mai întâi în franceză, în 1993, apoi în italiană, în 1994): *Penele Arhanghelului. Intelectualii români și Garda de Fier* (cu o amplă prefață a publicistului francez Philippe Baillet – "Eclipsa și revenirea Tradiției. Despre Mișcarea legionară din România" – și cu o postfață a redactorului român; traducerea românească aparține d-lui Florin Dumitrescu, cu excepția a două texte – capitolul despre Emil Cioran și anexa intitulată "Inchiziția marxistă împotriva lui Mircea Eliade" – preluate chiar din "Puncte cardinale"). Sunt dezbătute, pe baza unei bogate bibliografii românești și străine, cazurile ilustre ale lui **Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica** și **Vasile Lovinescu**.

Pentru că a venit vorba de Mișcarea legionară, nu putem trece cu vederea apariția celui de-al treilea volum al *Dezvăluirilor legionare* semnate de teologul N. Crăcea. Cartea este editată, în condiții modeste, dar acceptabile, de Fundația "Buna Vestire". Acest volum se referă la perioada 1939-1940; dacă până acum avusesem de-a face mai degrabă cu o crestomație de texte legionare, ordonate oarecum cronologic, de data aceasta simțim cum memorialistul începe să prindă consistență, aducând mărturii personale prețioase și interesante, ca unul ce a trăit incandescent în miezul evenimentelor. Remarcabile sunt mai ales paginile despre primul exil legionar și cele privitoare la evenimentele din septembrie 1940, ce aveau să ducă la abdicarea Regelui Carol II și la instaurarea Statului Național-Legionar.

Autorul, prea puțin interesat de structurarea materialului și de calitățile stilistice, are sentimentul îndeplinirii unei datorii de *mărturisitor*. Volumele care ar urma se vor referi la evenimentele controversate de la sfârșitul lui 1940 și începutul lui 1941, la al doilea exil legionar și la experiența-limită a închisorilor comuniste.

Răzvan CODRESCU

Prin intermediul Editurii "Puncte Cardinale" vă puteți procura următoarele cărți (trimițând pe adresa: G. Constantinescu, Calea Dumbrăvii nr. 109, Sibiu - 2400, contravaloarea lor în lei sau valută și adresa exactă și completă la care doriți să primiți volumul solicitat):

- Dumitru BANEA, *Acuzat, martor, apărător în procesul vieții mele* - 6000 lei (în țară); 4$ USA/6 DM (în străinătate)
- Demostene ANDRONESCU, *Peisaj lăuntric* (poezii) - 6000 lei (în țară); 4$ USA/6 DM (în străinătate)
- Claudio MUTTI, *Mircea Eliade și Garda de Fier* (trad. din it.) - 5000 lei (în țară); 3$ USA/5 DM (în străinătate)
- Gabriel CONSTANTINESCU, *Filosofia arabă a istoriei - Ibn Haldun* - 10000 lei (în țară); 5$ USA/8 DM (în străinătate)
- Ovidiu VASILESCU, *Pasărea abisului* (poezii), - 6000 lei (în țară); 4$ USA/6 DM (în străinătate)
- Ovidiu VASILESCU, *Templul unui păgân* (aforisme) - 6000 lei (în țară); 4$ USA/6 DM (în străinătate)
- Răzvan CODRESCU, *Spiritul dreptei. Între tradiție și actualitate* - 10000 lei (în țară); 5$ USA/8 DM (în străinătate)
- Constantin IORGULESCU, *Dimensiunea transcendentă a politicului* - 5000 lei (în țară); 4$ USA/6 DM (în străinătate)

În prețurile de mai sus se includ și cheltuielile de expediție.

Cuvine-se...

SOFIA CRISTESCU-DINESCU

În ziua de 16 februarie a.c., s-a mutat la cele veşnice, după o lungă şi grea suferinţă, SOFIA CRISTESCU-DINESCU, "nana Sofica", cum îi spuneau mai tinerele ei camarade de luptă şi de ideal. De fapt, întreaga viaţă a acestei admirabile femei a fost o neîntreruptă şi nemeritată suferinţă, pe care ea şi-a asumat-o însă cu seninătate şi cu credinţa nezdruncinată că suferinţele ei uşurează suferinţele altora.

Sofia Cristescu se născuse la 18 ianuarie 1916, în oraşul Caracal, fiind al 11-lea copil al unei familii modeste. Rămasă de devreme orfană de tată, a fost cu greu crescută de mama ei, o femeie destoinică, ce a ştiut să-şi educe copiii în credinţa strămoşească şi în dragostea de neam şi de ţară. A urmat şcoala primară şi liceul în oraşul natal, iar studiile universitare la Bucureşti. Cu Mişcarea Legionară a venit în contact încă din adolescenţă. În 1934, participă, cu un grup de camarade, la tabăra de muncă de la Arnota, iar în anul următor, la cea de la Susai (unde se plănuise să se construiască un mausoleu în care să fie adunate osemintele eroilor căzuţi, în regiune, în luptele din timpul primului război mondial). Aici şi-a desăvârşit educaţia naţionalistă şi s-a pregătit sufleteşte pentru încercările de mai târziu.

În perioada 1935-1937, studentă fiind, lucrează voluntar în cadrul comerţului legionar, fiind un element de bază al acestei activităţi. În timpul prigoanei din perioada dictaturii regale (1938-1939), a trăit mult timp în preajma Nicoletei Nicolescu, şefa cetăţuilor, al cărei om de legătură a fost.

În vara anului 1939, a fost arestată şi internată în lagărul de femei de la Sadaclia (Basarabia) şi puţin a lipsit să nu se numere printre cei executaţi în timpul genocidului din toamna acelui an.

În timpul dictaturii antonesciene, a fost condamnată la trei ani pentru ajutor legionar. S-a eliberat în 1944, dar numai pentru scurt timp, căci în 1945 a fost din nou arestată şi internată în lagărul de la Slobozia. Începând din 1948, cunoaşte şi trăieşte întregul calvar (16 ani) al închisorilor comuniste, trecând prin Văcăreşti, Jilava, Mislea, Dumbrăveni, Miercurea Ciuc, Botoşani, Arad, Oradea. Peste tot a avut o comportare exemplară. A fost pentru celelalte deţinute mamă, soră mai mare, duhovnic şi oblojitoare de răni trupeşti şi sufleteşti. A fost o adevărată sfântă a închisorilor.

După eliberarea din închisoare, în 1964, s-a căsătorit cu un alt veteran al temniţelor comuniste, Victor Dinescu; au trăit discret şi modest, împărţindu-şi puţina agoniseală cu săracii cartierului în care locuiau şi ajutând, în genere, pe cei mai năpăstuiţi decât ei.

Dar, ca şi cum suferinţele îndurate în zbuciumata-i viaţă n-ar fi fost de ajuns, Dumnezeu i-a mai dat o ultimă încercare. În ultimii ani, s-a îmbolnăvit de o boală necruţătoare, care a ţintuit-o la pat şi a chinuit-o îngrozitor. Şi-a dus, însă, împăcată cu sine şi cu Dumnezeu, crucea până la capăt. Niciodată nu a cârtit, niciodată nu s-a răzvrătit. A murit senină şi demnă, aşa cum a trăit.

Odihneasca-se în pace!

Cuvine-se...

DUMITRU GROZA

Calomniat de către adversari (care au încercat să-l prezinte ca pe un comunist infiltrat în rândurile Mişcării Legionare), dar şi de către unii dintre camarazi (mai ales în vremea din urmă, după ce făcuse anumite mărturisiri "incomode" cu privire la împrejurările asasinatelor de la Jilava), DUMITRU GROZA, fostul şef al Corpului Muncitoresc Legionar, a decedat, în urma unui stop cardiac, pe data de 28 februarie a. c.

Dumitru Groza şi Horia Sima la Berkenbrück (1941)

Se născuse la 5 decembrie 1913, la Cugir (jud. Alba), în familia greu încercată a ţăranilor Ion şi Salomeea. Clasele primare şi le-a făcut în localitatea natală. Ulterior a urmat o şcoală industrială, funcţionând o vreme ca desenator tehnic. În 1932 a venit la Bucureşti şi s-a apropiat de Mişcarea Legionară. În 1938 a fost succesorul inginerului Gheorghe Clime la conducerea Corpului Muncitoresc Legionar (înfiinţat în 1936). A făcut parte din Corpul Moţa-Marin. După evenimentele din ianuarie 1941, s-a refugiat în Germania, numărându-se printre membrii conducerii legionare din exil. Revenit în ţară în 1946, va fi arestat în 1948; condamnat iniţial la moarte, sentinţa îi este comutată în muncă silnică pe viaţă. Eliberat prin amnistia generală din 1964, i se dă domiciliu obligatoriu la Hunedoara (unde a trăit până la sfârşitul vieţii). A lucrat la C.S.H. până la pensionare. În 1967 s-a căsătorit, rămânând văduv după 16 ani. Cea care l-a îngrijit cu dragoste şi abnegaţie în ultimii ani (când avea inima slăbită şi ajunsese aproape orb) a fost nepoata sa, Maria Groza.

Interesante mărturii, cu valoare istorică, dar şi autobiografică, a adus Dumitru Groza chiar în paginile "Punctelor Cardinale" (v. nr. 12/60, decembrie 1995, pp. 12-13, şi nr. 3/63, martie 1996, p. 10).

A fost înhumat în ziua de 2 martie a. c., la Cugir, alături de părinţii săi, aşa cum îi fusese ultima dorinţă.

Odihneasca-se în pace!

CRITICA DEMOCRAŢIEI

(urmare din pag. 10)

dreptului zice că "noi apărăm toate libertăţile, libertăţile comune, sfintele libertăţi, libertăţile necesare, libertăţile indispensabile, libertăţile universale", imediat orice parlamentar - politician înţelege că "noi apărăm interesele şi libertăţile noastre ameninţate".

Iar când preşedintele Consiliului vorbeşte de "căldura comunicativă a banchetelor", toată lumea înţelege că, de fapt, preşedintele vrea să spună că ministrul de Război şi cel de Marină erau beţi. Şi, din nenorocire, chiar atunci când J.Jaurès vorbea elocvent despre justiţie şi adevăr, la începutul Afacerii [este vorba de Afacerea Dreyfus - n.n.] se credea că era vorba, într-adevăr, despre justiţie şi adevăr, deoarece vorbea încă franţuzeşte. Azi, însă, când tot el vorbeşte tumultos despre adevăr, toată lumea înţelege că nu face altceva decât politică parlamentară, în care este vorba despre salvarea şi favorizarea intereselor politicii sale guvernamentale.

Toată lumea politică parlamentară - căci bunii noştri electori, paternal cultivaţi şi încurajaţi cu grijă şi răbdare de aleşi, persistă cu o dârzâ încăpăţânare să înţeleagă şi să asculte cu fidelitate limbajul parlamentar - înţelege acest limbaj în franceză şi nu în sensul lui ascuns parlamentar; ea, această lume a alegătorilor, înţelege limbajul lui M. Combes, limbajul reacţionarilor, limbajul lui Jaurès, ca şi cum ar fi un limbaj francez şi nu parlamentar. Şi nu sunt deloc suspicioşi, traducându-l pe priceperea lor. De aici continua şi nemaiauzita încredere a poporului în mandatarii săi. Şi de aici şi perpetua şi nemaiauzita manipulare a poporului de către cei pe care el însuşi i-a ales.

Dar poate că asistăm aici la fenomenul cel mai important al întregii istorii parlamentare contemporane: poporul alegătorilor vorbeşte şi înţelege un limbaj politic aproape sincer, în timp ce mulţimea celor aleşi de acest popor să-l reprezinte vorbeşte un limbaj politic, un limbaj convenţional, cu totul diferit de limbajul celorlalţi. Şi chiar dacă poporul alegătorilor şi tagma aleşilor ar vorbi două limbaje politice total diferite, aceasta n-ar fi decât cel mai mic rău. În acest caz, aceste două părţi ale naţiunii ar trăi separat, prin urmare destul de independent una faţă de cealaltă, dacă limbajul politic al aleşilor n-ar fi format din aceleaşi cuvinte ca limbajul politic al alegătorilor, aceştia din urmă continuând să nu ştie nimic, adică ştiind că nu ştiu nimic, continuă să se afle în prezenţa unei limbi străine, pe care parcă ar cunoaşte-o ca atare. Ceea ce este primejdios, însă, este existenţa celor două limbaje paralele asemănătoare, diferite însă ca sens, deşi formate din aceleaşi cuvinte, şi ca limbaje în care aceleaşi cuvinte diferă, susţinând aceleaşi raporturi, dar cu sens total diferit şi total străin unul de celălalt.

Aşa se face, deci, că poporul crede că ştie, deşi de fapt nu ştie, neştiind însă totalmente că nu ştie.

Şi astfel, poporul urmăreşte discursuri întregi, sesiuni întregi, legislaturi întregi şi regimuri care se înşiruie unul după altul, fără a înţelege un singur cuvânt din ceea ce i se spune. De ce? Pentru că el ***crede că pricepe,*** *urmărind doar cuvintele şi relaţiile formale dintre ele.*

Se produce astfel între ţară şi reprezentanţii săi nu o neînţelegere, ceea ce ar fi şi mai grav, ci o falsă şi universală înţelegere, căreia, bineînţeles, nimic nu-i scapă.

Poporul şi parlamentarii strigă: "Republică, Libertate, Revoluţie!", dar nici unul dintre aceste cuvinte nu au acelaşi înţeles în mintea celor două tabere.

(Din LES CAHIERS DE LA QUINZAINE)

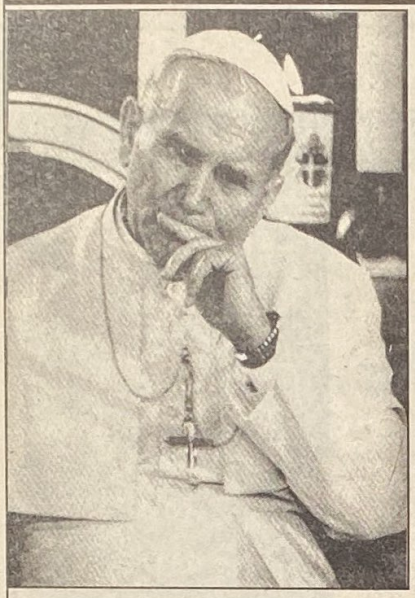

MESAJUL PAPEI IOAN PAUL II CĂTRE *MASS MEDIA* DE PRETUTINDENI

Publicaţia noastră a pus în nenumărate rânduri problema îngrijorătoarei *des-creştinări* a presei noastre (scrise şi audio-vizuale), ce reprezintă reflexul local al unei tendinţe mai generale, impuse treptat de adepţii mentalităţii de tip *masonic*, care au ajuns să domine mijloacele de informare, la scară mondială. Şi tipăriturile cotidiene sau periodice, dar mai ales posturile de radio şi televiziune (care se bucură de o recepţie mult mai largă) au devenit unelte redutabile de manipulare politică şi ideologică, precum şi de corupţie morală, cele mai afectate fiind generaţiile în formare (copiii şi adolescenţii). Trădându-şi fireasca menire formativă şi informativă, mijloacele de comunicare în masă (*mass media*) au devenit treptat adevărate surse curente de *de-formare* şi *dez-informare* publică.

Mesajul Papei Ioan Paul II, pe care-l publicăm mai jos, privind în egală măsură întreaga Creştinătate, ridică tocmai această gravă problemă, pe care vreme prea îndelungată factorii responsabili s-au complăcut a o eluda. Nu trebuie să mai îngăduim, atât cât ne stă în putinţă, ca *mass media* să devină instrument curent de disoluţie morală. *Rolul informativ* al presei scrise şi audio-vizuale se cuvine exercitat în mod netendenţios şi dublat de un *rol formativ*, pe care presa l-a şi avut cândva, la noi şi aiurea.

În România (ca şi în celelalte ţări ale fostului "lagăr socialist") acest aspect este încă şi mai important; nu se poate remedia dezastrul moral şi intelectual, lăsat moştenire de "educaţia" ateist-materialistă a regimurilor comuniste, prin ateismul camuflat (numit "laicism") şi prin materialismul "liberal" al actualului stângism "democratic". Am văzut cu ochii noştri cum, după o scurtă euforie post-"revoluţionară" (1990), ceea ce s-a numit "evenimentizarea presei" a ajuns să înlăture aproape de tot, mai ales din cotidienele şi săptămânalele noastre, nu doar problemele şi valorile Creştinismului, dar şi orice problematică mai serioasă de natură spirituală. E vremea să realizăm că, în absenţa unei adevărate renaşteri moral-spirituale (după 50 de ani de îndoctrinare marxist-leninistă), toate celelalte "reforme" se fac pe nisip. "Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate celelalte vi se vor adăuga vouă" (*Matei* 6, 33).

Mesajul papal a fost tradus după *Corriere della Sera* şi a mai apărut şi-n pagina creştină săptămânală a ziarului *Ziua* din 22 februarie 1997. [*R. C.*]

RESPONSABILITĂŢILE CE REVIN MIJLOACELOR DE COMUNICARE ÎN MASĂ LA ACEST SFÂRŞIT DE MILENIU

Dragi fraţi şi surori,

În timp ce acest secol al nostru se apropie de sfârşit şi, odată cu el, cel de-al doilea mileniu al erei creştine, ne vedem nevoiţi să constatăm o dezvoltare fără precedent a mijloacelor de comunicare socială, cu o ofertă mereu mai bogată de produse şi servicii. Vedem că viaţa unui număr tot mai mare de persoane este influenţată de dezvoltarea noilor tehnologii de informare şi comunicaţie. Nu-i mai puţin adevărat că există încă şi multe persoane care nu au acces la *mass media*, fie acestea mai vechi sau mai recente.

Cei ce profită de pe urma acestei dezvoltări dispun însă de tot mai largi posibilităţi de opţiune. Cu cât mai diverse sunt opţiunile, cu atât mai dificilă devine alegerea lor responsabilă.

Este un fapt că devine tot mai dificil să-ţi fereşti propriii ochi şi propriile urechi de imaginile şi sunetele transmise prin *mass media* în mod neaşteptat, dincolo de solicitări. Este mereu mai dificil pentru părinţi să-şi protejeze propriii copii de mesajele imorale şi să garanteze că educaţia acestora în privinţa raporturilor umane, ca şi percepţia lor asupra lumii, corespunde atât vârstei şi sensibilităţii lor, cât şi consolidării în conştiinţa lor a noţiunilor de bine şi de rău.

Opinia publică este tulburată de uşurinţa cu care tehnologiile moderne de comunicare pot fi utilizate de către cei ce au intenţii necurate. Pe de altă parte, cum să nu semnalăm relativa întârziere a celor care ar voi să se folosească bine de aceleaşi posibilităţi?

Se cuvine să sperăm ca diferenţa dintre cei ce beneficiază de noile mijloace de informare sau exprimare şi cei ce nu ar avea acces la ele să nu devină o incontrolabilă sursă ulterioară de ilegalitate şi discriminare. În anumite părţi ale lumii se fac auzite voci care se împotrivesc la ceea ce este receptat drept un fel de imperialism prin *mass media* exercitat de aşa-zisa cultură a Occidentului. Produsele mediatice sunt văzute de unii ca reprezentând valori considerate proprii Occidentului şi, prin extensiune, presupuse ca valori creştine. Adevărul este că, în această privinţă, profitul economic este cel considerat cu prioritate ca autentică valoare.

În afară de aceasta, în *mass media* pare să scadă proporţia programelor de inspiraţie religioasă şi spirituală, programe constructive din punct de vedere moral şi care îi ajută pe oameni să-şi trăiască viaţa mai bine. Nu ne putem arăta prea optimişti în privinţa influenţei pozitive exercitate de *mass media* câtă vreme acestea par mai curând să ignore rolul vital al religiei în viaţa oamenilor sau câtă vreme credinţele religioase sunt sistematic tratate de acestea într-o formă negativă şi iritantă. Anumiţi lucrători din *mass media*, mai cu seamă cei din sectoarele de divertisment, par adesori înclinaţi să-i pună pe credincioşi într-o lumină cât mai nefavorabilă cu putinţă.

Mai există vreun loc pentru Hristos în tradiţionalele *mass media*? Putem revendica un loc pentru El în cele mai recente?

Pentru Biserică, anul 1997, primul dintre cei trei ani pregătitori ai marelui Jubileu al anului 2000, este dedicat reflecţiei asupra lui Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, Care S-a făcut om prin lucrarea Sfântului Duh (*cf. Tertio Millenio Adveniente*, 30). În acest context, tema Zilei Mondiale a Comunicaţiilor Sociale este: „A-L mediatiza pe Iisus [*Communicare Gesù*]: Calea, Adevărul şi Viaţa" (*cf. Ioan* 14, 6).

Această temă dă Bisericii ocazia de a medita – pentru a se putea acţiona în consecinţă – asupra contribuţiei specifice pe care mijloacele de comunicare o pot aduce la răspândirea Evangheliei mântuirii întru Iisus Hristos; şi oferă profesioniştilor comunicării ocazia de a reflecta asupra modului în care temele şi valorile religioase, mai ales cele specific creştine, pot îmbogăţi producţiile mediatice şi viaţa celor ce le folosesc. Mijloacele moderne de comunicare se răsfrâng nu numai asupra societăţii în general, dar mai ales asupra familiilor, asupra tinerilor şi chiar asupra celor de vârstă foarte fragedă. Care este „calea" pe care trebuie să o indice? Care este „adevărul" pe care trebuie să-l propună? Care este „viaţa" pe care trebuie să o ofere? Iată ceva ce nu-i priveşte doar pe creştini, ci pe toţi oamenii cu bunăvoinţă.

„Calea" lui Hristos este „calea" unei vieţi curate, rodnice şi liniştite, adecvate celor ce sunt fii ai lui Dumnezeu, fraţi şi surori aparţinând aceleiaşi familii umane; „adevărul" lui Hristos este adevărul etern al lui Dumnezeu, revelat nouă nu doar prin lumea creată, dar şi prin intermediul Sfintelor Scripturi şi, mai ales, prin intermediul Fiului Său, Iisus Hristos, Cuvântul Care S-a făcut trup; iar „viaţa" lui Hristos este viaţa harului, dăruit gratuit de către Dumnezeu, spre a ne face părtaşi la propria Sa viaţă şi vrednici de a trăi pentru totdeauna întru iubirea Lui. Atunci când creştinii sunt în mod sincer convinşi de toate acestea, viaţa lor se transformă, iar această transformare se manifestă nu doar prin mărturia personală, dar şi prin grabnica şi eficienta comunicare - inclusiv prin *mass media* - a unei credinţe vii care, în mod paradoxal, sporeşte pe măsură ce este împărtăşită.

E consolator să se ştie că toţi cei ce-şi asumă numele de creştini se împărtăşesc din aceeaşi convingere. Cu respectul cuvenit activităţilor de comunicare cu fiecare Biserică sau Comunitate Eclesială, ar fi un semnificativ rezultat ecumenic dacă creştinii ar reuşi să coopereze mai strâns între ei, prin *mass media*, pentru a pregăti celebrarea marelui Jubileu (*cf. Tertio Millenio Adveniente*, 41). Totul trebuie să se focalizeze pe obiectivul fundamental al Jubileului: revigorarea credinţei şi mărturisirii creştine (*ibidem*, 42).

Pregătirea aniversării a două mii de ani de la Naşterea Mântuitorului ni se descoperă drept o cheie de interpretare a ceea ce Duhul Sfânt are de spus Bisericii şi Bisericilor acestui moment (*cf. ibid.*, 23). *Mass media* au un rol semnificativ de îndeplinit în proclamarea şi difuzarea acestui har, atât în comunitatea creştină, cât şi în lumea întreagă.

Acelaşi Iisus Care este „Calea, Adevărul şi Viaţa" este şi „Lumina lumii", lumina care ne luminează drumul, lumina care ne face capabili de a percepe adevărul, lumina Fiului care ne dăruieşte viaţa supranaturală, acum şi în veci. Cei două mii de ani care s-au scurs de la naşterea lui Hristos reprezintă un extraordinar memorial pentru întreaga umanitate, având în vedere rolul deosebit pe care l-a avut Creştinătatea de-a lungul acestor două milenii (*cf. ibid.*, 15). Este oportun ca *mass media* să cunoască importanţa acestui rol.

Poate că unul dintre cele mai frumoase daruri pe care I le putem oferi lui Iisus Hristos, cu ocazia aniversării a două mii de ani de la naşterea Sa, ar fi tocmai acela al Evangheliei făcute cunoscute, în sfârşit, oricărei persoane din lume, mai ales prin pilda vie a mărturiei directe a Creştinilor, dar şi prin *mass media*: „A-L mediatiza pe Iisus: Calea, Adevărul şi Viaţa". Aceasta se cade să fie năzuinţa şi imboldul tuturor celor ce mărturisesc unicitatea lui Iisus Hristos, izvor al vieţii şi adevărului (*cf. Ioan* 5, 26; 10, 10;28), şi care au privilegiul şi responsabilitatea de a lucra în vasta şi influenta lume a Comunicaţiilor Sociale.

Din Vatican, la 21 ianuarie 1997,
Ioan Paul II

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacţional: **Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-şef;**
Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU,
Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIŞOR
Ligia BANEA
secretar de redacţie
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L
Printing Company